Національний університет "Острозька академія"
Навчально-науковий інститут лінгвістики
Кафедра англійської філології

Кваліфікаційна робота

магістра

на тему:

Адаптація тексту як прийом мовного посередництва (на прикладі субтитрування та перекладу комедійного серіалу “The Office”)

Виконав: студент 6 курсу, групи МА-2
спеціальності: 035 Філологія
спеціалізації: германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Сукнацький Андрій Андрійович
Керівник: канд. філолог. наук. Коцюк Л. М.
(прізвище та ініціали)
Рецензент_____
(прізвище та ініціали)

Острог – 2023 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....4

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СУБТИТРУВАННЯ: ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ.....8

1.1. Аудіовізуальний переклад. Види аудіовізуального перекладу.....8

1.2. Субтитри як вид аудіовізуального перекладу.....12

1.3. Роль субтитрування у мовному посередництві.....14

1.4. Типи перекладу субтитрів та їх особливості.....16

1.4.1. Прямий переклад.....16

1.4.2. Вільний переклад.....17

1.4.3. Адаптований переклад.....18

РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ ТА ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ ГУМОРУ, ЯВИЩЕ КОМПРЕСІЇ.....21

2.1. Методи перекладу гумору.....22

2.1.1. Збереження гумору оригіналу.....23

2.1.2. Переклад гумору на основі еквівалентів.....25

2.1.3 Метод заміщення при перекладі гумору.....28

2.1.4 Метод адаптації в перекладі гумору.....31

2.2. Явище компресії у субтитруванні.....35

2.2.1. Стратегії компресії.....37

2.2.2. Засоби досягнення компресії.....38

РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ В ПРОЦЕСІ СУБТИТРУВАННЯ СИТКОМУ “THE OFFICE”.....43

3.1. Аналіз випадків компресії при перекладі.....44

3.2. Аналіз випадків перекладу гумору.....53

3.3. Аналіз відтворення сленгу, діалектів та акцентів 61
3.3.1. Сленг. 62
3.3.2. Діалекти та акценти.....69
ВИСНОВКИ.....76
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....82

ВСТУП

Мистецтво аудіовізуального перекладу, життєво важливої форми мовного посередництва, займає визначне місце в глобалізованому світі споживання мультимедійного контенту. У епоху, коли культурне розмаїття вшановується, а доступ до міжнародних аудіовізуальних матеріалів є практично необмеженим, важливість ефективного перекладу та субтитрів неможливо переоцінити.

Мовне посередництво служить мостом, який з'єднує людей з різними лінгвістичними традиціями з багатим гобеленом глобального аудіовізуального контенту. Це засіб, за допомогою якого культури взаємодіють, спілкуються та діляться своїми наративами. Мовне посередництво охоплює широкий спектр практик, починаючи від дубляжу та озвучування й закінчуючи субтитрами. Через ці носії долаються мовні та культурні кордони, роблячи аудіовізуальний контент доступним і приємним для аудиторії в усьому світі.

Наша дослідницька робота приділяє особливу увагу аналізу сутності та процесу створення субтитрів як важливого аспекту аудіовізуального перекладу. Ми також розглядаємо, яким чином використовується перекладацький інструментарій у цьому контексті. У рамках нашого дослідження ми розглядаємо різні типи аудіовізуального перекладу, такі як субтитри, дубльований переклад та закадровий переклад, та проводимо аналіз перекладацьких методів, що застосовуються при створенні субтитрів.

Актуальність дослідження полягає в його внеску в галузь перекладознавства (зокрема в галузі аудіовізуального перекладу та перекладу субтитрів). Результати дадуть зрозуміти, з якими проблемами стикаються перекладачі, коли мають справу з передачею гумору, і запропонують цінні вказівки для практиків у цій спеціалізованій галузі. Зрештою, це дослідження спрямоване на покращення нашого розуміння мовного посередництва з субтитрами, сприяння ефективній міжкультурній комунікації та залученню аудиторії.

Стан досліджень перекладу субтитрів: у контексті гумористичних серіалів, таких як “The Office”; останніми роками привернув значну увагу. Науковці в галузі перекладознавства, аудіовізуального перекладу, культурології досліджували різні аспекти перекладу гумору та культурних посилань в аудіовізуальних медіа.

Праці **іноземних** та **вітчизняних** дослідників, які сформували концептуальну базу дослідження, присвячені проблемам перекладознавства та перекладу аудіовізуальних творів (J. Diaz Cintas, J. Ivarsson, A. Matamala, О. А. Кальниченко, І. С. Алексєєва, Л. М. Черноватий, А. П. Чужакін), а також проблемі перекладу субтитрів (Г. Турі, В. Демецьку, К. Ґотліба, Н. Матківську, І. Фодора, Х. Хауса).

Існуючі дослідження дали цінну інформацію про стратегії та міркування, пов’язані з перекладом субтитрів в аудіовізуальному контенті. Проте й досі є місце для подальших досліджень, зокрема щодо конкретних проблем і стратегій, пов’язаних із гумористичними серіалами та посередництвом мови та культури через переклад субтитрів.

Метою цього дослідження є: дослідити ефективність перекладу субтитрів як засобу посередництва мови та культури, зокрема в контексті гумору; методи, які використовують перекладачі для передачі гумору та його збереження; а також вплив цих перекладів на загальний досвід глядача.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення **таких завдань:**

- дослідити ефективність перекладу субтитрів як прийому мовного посередництва в контексті ситкому “The Office”;
- визначити стратегії перекладу, які використовуються перекладачами для передачі та збереження гумору в перекладі субтитрів;
- дослідити вплив перекладу субтитрів на розуміння, сприйняття та задоволення від перегляду ситкому “The Office”;
- дослідити адаптацію культурних посилань у перекладі субтитрів та її значення для міжкультурної комунікації.

Об'єктом цього дослідження є: адаптовані тексти (субтитри) до американського комедійного серіалу "The Office" як прийом мовного посередництва.

Предметом цього дослідження є: комедійний серіал "The Office", аналіз адаптації субтитрів.

Методи дослідження. У роботі комплексно застосовуються різні за характером методи й прийоми лінгвістичного аналізу:

- метод аналізу оригінального матеріалу;
- метод аналізу перекладеного матеріалу;
- метод аналізу та оцінки перекладу (локалізації);
- метод аналізу результатів та інші.

Наукова новизна: наше дослідження пропонує нову перспективу, зосереджуючись на перекладі гумору в субтитрах, використовуючи конкретне прикладне дослідження та проводячи порівняльний аналіз. Воно не тільки доповнює наявний обсяг знань у галузі аудіовізуального перекладу та гумористики, але й має практичне значення для професіоналів у галузі перекладу та субтитрування.

Теоретичне значення роботи полягає в її потенціалі для підвищення якості субтитрів і перекладу, зокрема в контексті гумору, шляхом надання цінних вказівок і стратегій для професіоналів. Вона пропонує практичні рішення для збереження комедійної сутності, одночасно орієнтуючись на мовні та культурні відмінності.

Практичне значення роботи полягає в її внеску в перекладознавство, проливаючи світло на складність гумористичного перекладу в субтитрах і підкреслюючи роль культурних і мовних міркувань у мовному посередництві. Крім того, вона покращує розуміння того, як мова та культура перетинаються в аудіовізуальному перекладі, сприяючи міжкультурному розумінню та чутливості в глобальному медіа-ландшафті.

Апробація: переклади субтитрів досліджуваного серіалу «The Office» виконані Сукнацьким Андрієм, доступні за джерелом: https://cikava-ideya.top/27-the-office.html

Структура роботи: магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, які включають в себе 9 підрозділів, висновків та списку використаних джерел і літератури.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СУБТИТРУВАННЯ: ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ

1.1. Аудіовізуальний переклад. Види аудіовізуального перекладу

Оскільки ми обрали для аналізу американський телесеріал “The Office”, який є усним втіленням письмового тексту, ми повинні розглянути термін “аудіовізуальний переклад” і його види, а саме “субтитри”

Популярність аудіовізуального перекладу стрімко зросла в останні десятиліття завдяки глобалізації медіа-контенту та демократизації доступу до фільмів, телесеріалів і онлайн-відео. Оскільки аудиторія в усьому світі прагне переглядати контент рідною мовою, аудіовізуальний переклад став важливим засобом подолання мовних і культурних розбіжностей. Потокові платформи, міжнародні кінофестивалі та телевізійні мережі покладаються на аудіовізуальний переклад, щоб розширити своє охоплення та задовольнити потреби різноманітної аудиторії. Таке зростання попиту вивело сферу аудіовізуального перекладу в центр уваги, підкресливши її практичну затребуваність і важливість у сучасному медіа-ландшафті.

Аудіовізуальний переклад представляє собою форму перекладу, яка включає вербальний текст, що супроводжує відеоматеріал, і активно використовується у телевізійній індустрії для перекладу фільмів і інших аудіо- та відеопродуктів. Головною характеристикою аудіовізуального перекладу є точна синхронізація між вербальним і невербальними аспектами відеоряду [1].

Е. Ремаел зазначає, що перший варіант аудіовізуального перекладу полягав у перекладі титрів у німому кіно. Запит на такий вид перекладу виявився дуже актуальним з моменту введення звукового кіно на початку XX століття. Після цього аудіовізуальний переклад почав здобувати популярність по всьому світу [35].

Аудіовізуальний текст може бути структурованим за допомогою різних елементів, таких як мова, візуальні зображення, музика, кольори та перспектива.

У той же час, аудіовізуальний переклад може приймати різні форми, основними з яких є субтитрування і дублювання.

Незважаючи на те, що аудіовізуальний переклад з'явився водночас з появою кінематографу, до сьогоднішнього дня ця галузь перекладу не отримала належного наукового визначення як самостійний вид перекладацької діяльності.

Але, все ж, виділяють чотири основні види аудіовізуального перекладу: субтитри, дубляж, синхронізація та закадровий переклад (табл. 1.1):

Таблиця 1.1

Основні види аудіовізуального перекладу [6]

Вид	Особливості	Етапи
Субтитри	Переклад субтитрів надзвичайно складний процес, на його роботу впливають багато чинників: обмежений простір для тексту субтитрів, час, видалення субтитрів, формат субтитрів та середня швидкість читання глядача.	1) переклад; 2) підготовка субтитрів.
Дубляж	Переклад має бути природним і передавати достовірний сенс. Переклад має узгоджуватися з рухами губ актора. У такому перекладі працюють кілька фахівців: один перекладає, другий адаптує.	1) розпізнавання; 2) переклад; 3) синхронізація губ; 4) озвучування.
Синхронізація	Синхронізація субтитрів з промовою – основний принцип перекладу. Субтитри мають з'являтися з початком висловлювання.	1) визначення часу початку і кінця репліки; 2) переклад; 3) підготовка субтитрів.

Продовження таблиці 1.1

Закадровий переклад	Цей підхід економічно вигідний та найбільш прийнятний. При цьому виді перекладу справжній голос чути впродовж перекладеного варіанту, який, як правило, починається через кілька секунд після початку мови оригіналу і завершується за кілька секунд до його завершення. Синхронізація рухів губ актора з текстом не так важлива, як синхронізація тексту з візуальним зображенням, і це робиться з метою створення ілюзії достовірності.	1) переклад; 2) озвучування.

У Німеччині, Італії і Іспанії вибрали дублювання, основним мотивом для цього став фашистський режим. Диктатори цих країн вважали, що поширення їхньої мови в аудіовізуальних роботах підкреслить важливість цієї мови та зміцнить національну свідомість.

Субтитрування більш популярне в країнах, таких як Голландія, Норвегія, Швеція, Данія і Греція. У Бельгії, двомовній країні, популярним є субтитрування через фінансові обмеження, пов'язані з створенням двох версій дублювання.

Країни, такі як Україна, Польща і Росія, використовують закадровий переклад, який вважається більш економічним порівняно з дублюванням і субтитруванням, оскільки він потребує менше витрат на підготовку, менше часу та менше робочої сили.

Особливо важливо відзначити, як саме кінопродукція подається для перекладу. Компанії, що працюють з фільмами, часто вживають різні заходи

(одночасно або окремо), з метою запобігти незаконному поширенню фільму в Інтернеті до початку його офіційного показу. До таких заходів включають:

- Розбиття фільму на невеликі фрагменти, тривалість яких зазвичай становить 15-20 хвилин, і які додатково захищені від копіювання.
- Використання низької якості відео, часто з роздільною здатністю не вище 240р. Цього достатньо, щоб перекладач міг бачити всі події на екрані.
- Зміна колірної палітри, де вихідні дані можуть бути чорно-білими або відтінками сепії.
- Додавання водяних знаків поверх відео. Зазвичай це статичні напівпрозорі або прозорі написи, які розташовані на всьому екрані [2].

Ці заходи використовуються з метою забезпечення конфіденційності фільму та запобігання незаконному розповсюдженню до моменту його офіційної прем'єри. Перекладачу також надсилають діалогові листи. Фактично це сценарій, написаний мовою оригіналу, в якому розгорнуті всі персонажі, їхні репліки та умови, за яких ці репліки звучать. Кожній репліці призначається точний адресно-часовий код до сотих частини секунди. Вказується початок і завершення кожної репліки, а також всі паузи, кашлі та інші звуки, що видавали персонажі. Це надзвичайно важливо для акторів, які будуть виконувати озвучення реплік, оскільки ці дані дозволяють їм точно відтворити діалоги відповідно до сценарію.

Також особливої уваги вимагають проблеми та труднощі, з якими стикаються перекладачі аудіовізуальних матеріалів, які відрізняють їхню майстерність від інших форм перекладу. Ці труднощі включають:

- часові обмеження: перекладачі повинні дотримуватися суворих часових обмежень для субтитрів або озвучення, часто вимагаючи стислого та ефективного вибору лексики;
- синхронізація губ: у дубляжі підтримка синхронізації губ має вирішальне значення для збереження природності виступів на екрані;

- культурні нюанси: перекладачі повинні орієнтуватися в культурних відмінностях, гуморі, ідіоматичних виразах і грі слів, що є невід'ємною частиною розуміння та задоволення глядача;
- обмеження символів: субтитри підлягають обмеженням символів, що вимагає стислого та контекстуально точного перекладу;
- доступність: субтитри вимагають додаткових описів для звукових ефектів і звукових сигналів, що ускладнює завдання [9].

Отже, ми встановили, що популярність аудіовізуального перекладу зростає з кожним днем завдяки глобалізації медіа-контенту та демократизації доступу до фільмів, телесеріалів і онлайн-відео. Також ми з'ясували, що існують чотири основних типи аудіовізуального перекладу: дублювання, субтитрування, синхронізація та закадровий переклад. Ми розглянули особливості кожного з цих видів перекладу та детально описали їх. Ми також розглянули процес здійснення кожного з них та виявили головні труднощі, які можуть виникнути при їхньому виконанні. Під час розгляду історичного аспекту поширення цих видів аудіовізуального перекладу ми визначили, що в Україні насамперед популярний закадровий переклад. Також ми дізналися, з якими проблемами стикаються перекладачі, і те, що мистецтво аудіовізуального перекладу залишається складною та динамічною сферою, у якій практики постійно вдосконалюють свої техніки, щоб відповідати вимогам медіа-ландшафту, що розвивається.

1.2. Субтитри як вид аудіовізуального перекладу

У нашому дослідженні ми детальніше розглянемо один вид аудіовізуального перекладу, а саме субтитри, оскільки матеріали перекладу, обрані нами для аналізу – відносяться до цього виду.

Субтитрування - це представлення письмового тексту на мові перекладу на екрані під час відтворення кінопродукту мовою оригіналу так, щоб субтитри точно відповідали діалогам акторів на екрані [9]. За словами Х. Діас-Сінтаз і Г. Андерман, успішні субтитри мають залишатися непомітними для глядача. Щоб

досягти цієї «непомітності», вони повинні відповідати вимогам читабельності і бути максимально лаконічними [16].

Субтитри походять від «написів», які використовувалися на початку епохи кінематографу для передачі діалогів акторів глядачам. Текст був надрукований на картоні, потім знятий на плівку і вставлений між кадрами фільму. Ці написи вже мали деякі схожості з сучасними субтитрами: вони намагалися передати повну думку та використовували розділові знаки, наприклад, три крапки, щоб позначити незавершене речення для зручності читання [37].

Ще на етапі німого кіно виникала необхідність передачі діалогів акторів глядачам. Ця проблема була вирішена за допомогою інтертитрів, які передували введенню субтитрів. Інтертитри представляли собою тексти, надруковані на папері і вставлені в кіноплівку у відповідних місцях сюжету. Раніше такі написи іноді створювалися на скляних діапозитивах та демонструвалися за допомогою ліхтаря на додатковому екрані поруч з основним. У німому кіно інтертитри виконували функції передачі діалогу, повідомлення про зміну часу і місця подій, а також сприяли розкриттю ідеї автора. У звуковому кіно, їх значення залишилося переважно обмеженим до вступних і заключних титрів [2].

Субтитрування стає провідним методом перекладу не лише через фінансові вигоди - хоча воно дійсно є більш економічним і простим способом перекладу, але також через те, що для глядачів у країнах, де він популярний, важливіше збереження автентичності оригінальної продукції [9]. Під час перегляду аудиторії постійно нагадують про «іноземність» та автентичність перекладеного фільму, оскільки вона постійно слухає діалоги оригіналу. Ще однією перевагою субтитрів, на нашу думку, є можливість слухати оригінальні діалоги іноземною мовою, що надає чудову можливість для вдосконалення знання іноземної мови.

Комісаров В.Н. зазначив, що з огляду на фізіологічні особливості сприйняття інформації глядачем та технічні особливості відтворення аудіо- та

відеоматеріалу, створення та розміщення субтитрів на екрані повинно відповідати наступним критеріям [4]:

1. Субтитри завжди розміщуються внизу екрану, часто у центрі або лівому нижньому куті в окремих випадках.
2. Текст субтитрів обмежується двома рядками, інакше він може перекривати зображення.
3. Кількість символів у рядку в середньому не перевищує 40, оскільки глядач повинен мати можливість швидко прочитати текст.
4. Субтитри повинні бути синхронізовані з реплікою персонажів, тобто з'являтися і зникати одночасно з їхніми словами.
5. Під час субтитрування слова, які підкреслюють інтонацію, можуть виділятися курсивом.
6. При використанні субтитрів для перекладу, перекладач повинен передавати усю важливу інформацію для глядача, включаючи, наприклад, пісні, які часто не перекладають у дубльованих версіях фільмів. Якщо це можливо, слід також враховувати фонові звуки, такі як шуми на вулиці, в натовпі, телевізійні передачі та інші аудіо-елементи, що створюють атмосферу фільму.

Таким чином, можна виокремити основні переваги субтитрування, такі як: низькі витрати, мінімальний час створення і використання для навчання іноземних мов. Серед недоліків можна відзначити розділення уваги глядача між діями на екрані і текстом субтитрів, що може впливати на кінематографічну ілюзію; втрату вербальної інформації через обмеження у формі та тексті субтитрів; непридатність для перекладу аудіовізуальних продуктів, спрямованих на аудиторію з обмеженими навичками читання, наприклад дітей.

1.3. Роль субтитрування у мовному посередництві

Метод субтитрування дозволяє глядачам чути діалог мовою оригіналу, одночасно читаючи переклад рідною мовою. Основну роль субтитрів у мовному посередництві, за словами Аліне Ремаель, можна зрозуміти через кілька ключових аспектів [15]:

- Збереження мовної автентичності: субтитри зберігають автентичність мови оригіналу, якою розмовляють актори, гарантуючи, що глядачі можуть відчути нюанси гри акторів, включаючи акценти, діалекти та голосові емоції. Таке збереження мовної автентичності особливо важливо для оцінки іноземних фільмів і телевізійних шоу, де мова оригіналу сприяє загальному кінематографічному досвіду.
- Доступність і інклюзивність: субтитри служать мостом для аудиторії з різним мовним походженням. Вони забезпечують доступ до вмісту для глядачів, які можуть не володіти вихідною мовою. Субтитри також відіграють важливу роль у забезпеченні доступу до медіа для людей із вадами слуху, надаючи текстове представлення розмовних діалогів і звукових сигналів.
- Міжкультурне розуміння: субтитри забезпечують міжкультурне розуміння, передаючи не лише буквальне значення слів, але й культурний контекст, вбудований у діалог. Перекладачі часто вирішують адаптувати культурні посилання, ідіоми та гумор, щоб переконатися, що глядачі з різного походження можуть зрозуміти передбачуване повідомлення та контекст.
- Вивчення мови та освіта: Субтитри також можуть служити освітніми інструментами, допомагаючи тим, хто вивчає мову, покращити свої навички аудіювання та розуміння прочитаного. Поєднуючи усний діалог із письмовим текстом, субтитри допомагають глядачам пов’язувати вимовлені слова з їхньою письмовою формою, сприяючи засвоєнню словникового запасу та освоєнню мови.
- Стимулювання глобальної комунікації: у нашому взаємопов’язаному світі субтитри сприяють глобальній комунікації та обміну ідеями. Вони дозволяють поширювати контент через мовні та географічні кордони, дозволяючи творцям і оповідачам охопити різноманітну міжнародну аудиторію.
- Збереження оригінальної звукової доріжки: субтитри зберігають цілісність оригінального аудіо, гарантуючи, що глядачі можуть насолоджуватися

музикою та звуковими ефектами, як це було задумано творцями. Таке збереження слухового досвіду сприяє загальному емоційному впливу контенту.

По суті, субтитри — це багатогранний інструмент мовного посередництва, який усуває мовні та культурні розриви, покращує доступність і сприяє міжкультурній комунікації. Їхня роль виходить за межі простого перекладу, охоплюючи збереження мовної та культурної автентичності, освітню цінність і сприяння інклюзивному та глобальному споживанню медіа. Субтитри є невід'ємною частиною сучасного аудіовізуального середовища, збагачуючи враження від перегляду та роблячи вміст доступним для різноманітної та глобальної аудиторії.

1.4. Типи перекладу субтитрів та їх особливості

Субтитрування передбачає різні підходи до перекладу, кожен із яких має свої принципи та особливості. Одним із основних підходів є "Прямий переклад".

1.4.1. Прямий переклад. Прямий переклад у субтитрах стосується методу, головною метою якого є дослівне або дуже близьке перетворення оригінального розмовного діалогу цільовою мовою. Він має на меті передати зміст мови оригіналу якомога буквальніше, забезпечуючи при цьому легкість читання та дотримання часових обмежень [10]. Основні особливості прямого перекладу:

1. Дослівність: прямий переклад надає пріоритет збереженню оригінального формулювання та структури речень. Перекладачі прагнуть якомога точніше відобразити мовні особливості вихідного діалогу, включаючи граматичні структури, ідіоматичні вирази та порядок слів.
2. Мінімальна адаптація: на відміну від інших методів перекладу субтитрів, прямий переклад мінімізує адаптацію або модифікацію вихідного тексту. Він прагне зберегти мовну та культурну автентичність, навіть якщо це призводить до певної незграбності або відмінностей у природності між вихідною та цільовою мовами.

3. Читабельність: прагнучи до дослівності, прямий переклад також враховує читабельність субтитрів. Перекладачі прагнуть забезпечити, щоб глядачі могли легко читати та обробляти субтитри в межах часу, який накладає екран.

Приклади прямого перекладу у гумористичному серіалі “The Office”:

Таблиця 1.4.1

Прямий переклад

Оригінальний діалог	Прямий переклад
“I can't believe he's late again.”	“Не можу повірити, що він знову запізнився.”
“She's always so cheerful in the morning.”	“Вона завжди така весела вранці.”
“We have a meeting at 3 o'clock.”	“У нас зустріч о третій годині.”
“He said he'd be here in 5 minutes.”	“Він сказав, що буде тут за 5 хвилин.”

1.4.2. Вільний переклад. Вільний переклад у субтитрах відноситься до методу, який забезпечує більшу гнучкість і креативність у передачі вихідного діалогу цільовою мовою. На відміну від прямого перекладу, який надає пріоритет дослівності, вільний переклад дозволяє перекладачеві адаптувати зміст, стиль і навіть культурні посилання, щоб зробити субтитри більш природними та привабливими для цільової аудиторії [30]. Коли і як використовується цей вид перекладу:

1. Ідіоматичні вирази: вільний переклад особливо корисний, коли ви маєте справу з ідіоматичними виразами чи культурними посиланнями, які можуть не мати прямих еквівалентів у цільовій мові. Перекладачі можуть замінити такі вирази культурно релевантними, зберігаючи передбачуване значення.
2. Гумор і гра слів: якщо гумор або гра слів присутні в вихідному діалозі, вільний переклад дозволяє перекладачеві знайти творчі способи передати гумор цільовою мовою, навіть якщо це означає використання різних жартів чи каламбурів.

3. Покращення читабельності: вільний переклад враховує легкість читання та плавність субтитрів. Перекладачі можуть перефразувати речення, щоб переконатися, що субтитри йдуть природно та їх легко читати та розуміти глядачам.
4. Персонаж і стиль: вільний переклад враховує унікальні характеристики та манеру мовлення персонажів у фільмі чи серіалі. Перекладачі можуть адаптувати діалог відповідно до особистості чи соціального походження персонажів.

Приклади вільного перекладу у гумористичному серіалі “The Office”:

Таблиця 1.4.2

Вільний переклад

Оригінальний діалог	Вільний переклад
“He's the office clown.”	“Він - жартівник офісу.”
“She really knows how to butter up the boss.”	“Вона справді вміє лизькати начальству.”
“They always beat around the bush during meetings.”	“Вони завжди ходять навколо під час нарад.”

1.4.3. Адаптований переклад. Адаптований переклад — це важливий підхід у субтитрах, який зосереджується на збереженні гумору та культурних посилань, одночасно роблячи вміст доступним для цільової аудиторії.

Адаптований переклад у субтитрах відноситься до методу, який спрямований на збереження гумору, культурних посилань і гри слів, присутніх у вихідному діалозі, одночасно вносячи необхідні коригування, щоб гарантувати, що гумор однаково ефективний цільовою мовою. Це передбачає делікатний баланс збереження вірності оригінальному вмісту та забезпечення того, щоб аудиторія цільовою мовою могла повністю оцінити гумор і культурні нюанси [25]. Основні особливості адаптованого перекладу:

1. Збереження гумору: адаптований переклад необхідний для комедій, ситкомів і гумористичного вмісту, де гумор значною мірою покладається на гру слів, каламбури та культурні посилання. Перекладачі використовують свою творчість, щоб знайти еквіваленти або створити нові жарти, які викликають сміх на цільовій мові.
2. Збереження культурних нюансів: багато жартів і культурних згадок є специфічними для вихідної мови та культури. Адаптований переклад дозволяє включити культурно відповідний гумор і посилання, які резонують з цільовою аудиторією, роблячи вміст пов'язаним і приємним.
3. Залучення аудиторії: гумор відіграє значну роль у залученні аудиторії. Адаптований переклад гарантує, що глядачі цільовою мовою залишаються залученими та розважальними, як і аудиторія мовою оригіналу.

Приклади адаптованого перекладу у гумористичному серіалі "The Office":

Таблиця 1.4.3

Адаптований переклад

Оригінальний діалог	Адаптований переклад	Коментар
"He's always up to some monkey business."	"Він завжди клеїть дурня."	Фразеологічний вислів "monkey business" адаптовано до української фрази, яка передає подібний пустотливий сенс
"Let's call a spade a spade."	"Давайте називати речі своїми іменами."	Англійська ідіома адаптована до українського виразу зі схожим значенням
"She's a real workaholic."	"Вона справжній працелюб."	Термін "workaholic" адаптовано до українського словосполучення зі збереженням

		характеристики людини як працьовитої

Отже, у сфері субтитрування різні підходи до перекладу слугують важливими інструментами для передачі змісту, гумору та культурних посилань через мовні бар'єри. Ми розглянули три основні типи перекладу субтитрів - прямий переклад, вільний переклад та адаптований переклад, які пропонують різні стратегії для задоволення різноманітних потреб аудіовізуального контенту.

Прямий переклад має на меті забезпечити правильність вихідному тексту, зберігаючи лінгвістичну автентичність, але, можливо, жертвуючи певною природністю. Вільний переклад забезпечує гнучкість, дозволяючи творчу адаптацію, коли цього вимагають ідіоматичні вирази, гумор або стиль. Адаптований переклад, зокрема, слугує мостом між культурами, зберігаючи суть гумору та культурних відсилань, забезпечуючи при цьому ефективний резонанс з цільовою аудиторією.

Ці різноманітні методи дають перекладачам змогу передати не лише слова, а й нюанси, гумор та культурне багатство оригінального контенту. Вибір між цими методами залежить від характеру матеріалу, уподобань цільової аудиторії та цілей перекладу. Мистецтво перекладу субтитрів полягає в ретельному виборі та застосуванні цих підходів, що в кінцевому підсумку покращує міжкультурну комунікацію та розуміння аудіовізуального контенту в усьому світі.

РОЗДІЛ 2
МЕТОДИ ТА ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ ГУМОРУ, ЯВИЩЕ КОМПРЕСІЇ

Оскільки головна мета будь-якого комедійного серіалу полягає в тому, щоб розважити глядача, основним завданням перекладача є відтворення комічного ефекту. Це завдання, без сумніву, створює значні виклики, навіть для досвідчених перекладачів.

Гумор – це універсальна мова, яка виходить за межі культурних кордонів, а його ефективний переклад в аудіовізуальному контенті - це одночасно і мистецтво, і наука. У цьому розділі ми заглиблюємося у складний світ перекладу гумору, де завдання полягає не лише у передачі слів, а й у тому, щоб викликати сміх, розвагу та найтонші нюанси комедії. У цьому розділі розглядаються методи та прийоми, які використовують перекладачі, щоб орієнтуватися в складному світі гумору в аудіовізуальному контенті.

Від дотепної гри слів і каламбурів до ситуативної комедії та культурних відсилань – гумор набуває незліченних форм, які потребують вмілої адаптації для цільової аудиторії. Незалежно від того, чи є метою зберегти оригінальний гумор, чи адаптувати його до культурного контексту, методи перекладу гумору відіграють ключову роль у тому, щоб викликати сміх і гарантувати, що комедійна суть залишиться недоторканною. Ми розглянемо різні підходи, зокрема збереження гумору за допомогою прямого перекладу, творчі адаптації, які уможливлюють методи еквівалентності, а також складний процес перекладу ситуативного та культурного гумору. Протягом усього цього дослідження ми підкреслимо важливість збереження комічного духу навіть тоді, коли мови і культури зближуються у пошуках сміху.

Система цінностей у різних культурах змінюється дуже повільно. Це призводить до ситуації, коли той самий жарт або комічна сцена можуть викликати сміх в одній культурі і обурення в іншій. Гумор часто створює протиріччя через різницю у сприйнятті навколишнього світу. Це протиріччя може виникати навіть серед представників одного і того ж соціального класу.

Тому можна сказати, що масштаби можливих конфліктів між різними народами великі, оскільки подібні ситуації можуть виникати навіть в межах однієї культури [21]. Це підкреслює складність передачі гумористичних елементів у перекладі.

Обмежене знання історії або побуту в США може призвести до нерозуміння глибини американського гумору. Коли перекладач не розуміє суть жарту або комічної ситуації, комічний ефект губиться в процесі перекладу. Це підкреслює складність завдання, яке стоїть перед перекладачем.

Перекладачі, які спеціалізуються на перекладі жартів, повинні бути уважними до національних особливостей мови оригіналу і вибирати ті еквіваленти або відповідники, які будуть зрозумілі читачам або глядачам у мові перекладу. Жарти часто породжують комічні ситуації, які не завжди зрозумілі всім, оскільки гумор може передаватися за допомогою гри слів. Гумор має різні форми, і особливо інтелектуальний гумор виражається через гру слів. Переклад гри слів з однієї мови на іншу є складним завданням. Перешкоди можуть виникнути навіть при перекладі найпростіших слів. За словами О. П. Єрошина, компенсація є основним способом перекладу жартів [7]. Перекладачі часто застосовують цей метод для вираження гри слів між різними мовами, але й є також багато інших методів, які застосовують перекладачі.

2.1. Методи перекладу гумору

Методи перекладу гумору охоплюють цілий спектр підходів, кожен з яких має власний набір принципів, викликів і творчих можливостей. Незалежно від того, чи йдеться про збереження мовних і культурних нюансів оригіналу, творчу адаптацію жартів для культурної релевантності або пошук нових комічних ракурсів, переклад гумору - це вишуканий танець між правильністю та творчістю. Він вимагає глибокого розуміння вихідного матеріалу, розуміння тонкощів мови та глибокого зв'язку з гумором, який виходить за межі мовних кордонів.

Заглиблюючись у різні методи перекладу гумору, ми дослідимо мистецтво збереження комедійної автентичності, адаптації гумору для різних аудиторій та підтримання ритму сміху в постійно мінливому ландшафті аудіовізуального контенту. Незалежно від того, чи є метою вшанування лінгвістичного генія гри слів, чи створення свіжої комедії, яка резонує з цільовою культурою, методи перекладу гумору висвітлюють складну взаємодію між мовою, культурою та гумором, гарантуючи, що сміх залишається універсальною мовою у світі розваг. Одним із основних підходів є "Збереження гумору оригіналу ".

2.1.1. Збереження гумору оригіналу. Метод «збереження оригінального гумору» при перекладі гумору характеризується непохитним прагненням зберегти гумор, наявний у мові оригіналу. Перекладачі, які використовують цей підхід, намагаються якомога точніше зберегти комічну суть, дотепність і гру слів оригіналу. Мета полягає в тому, щоб гумор резонував з цільовою аудиторією так само, як він резонує з глядачами мови оригіналу. Цей підхід особливо цінний, коли гумор тісно вплетений в оповідь, розвиток персонажів або загальну тональність змісту. Мета – викликати у цільової аудиторії той самий сміх і задоволення, що й у глядачів оригіналу [13]. Труднощі та особливості:

- Культурні та мовні нюанси: однією з найважливіших проблем є розуміння культурних і мовних нюансів, які лежать в основі гумору. Жарти, каламбури та гра слів часто глибоко вкорінені в лінгвістичних особливостях та відсиланнях культури-джерела. Переклад цих елементів зі збереженням гумору вимагає творчого підходу та лінгвістичної витонченості.
- Знання культури: успіх гумору часто залежить від знайомства аудиторії з культурними відсиланнями, закладеними в контенті. Перекладачі повинні враховувати, чи зрозуміє цільова аудиторія гумор так само, як і аудиторія мови оригіналу. Це вимагає культурної чутливості та адаптивності.

- Втрата гри слів: у деяких випадках збереження оригінального гумору може призвести до втрати гри слів або каламбурів, які просто не мають прямих еквівалентів у мові перекладу. Перекладачі повинні зважувати важливість збереження гумору та ризик втрати мовної винахідливості.

Переваги автентичності:

- Збереження творчої гри слів: метод збереження гумору оригіналу дозволяє перекладачам зберегти творчу гру слів, яка присутня у вихідному тексті. Сюди входять каламбури, двозначні вирази та лінгвістична акробатика, які додають гумору неповторного колориту.
- Збереження особистості персонажа: коли гумор нерозривно пов'язаний з особистістю персонажа або його дивацтвами, збереження оригінального гумору забезпечує послідовність у зображенні персонажа. Глядачі продовжують сприймати комедійну ідентичність персонажа так, як це було задумано творцями.
- Збереження комічного хронометражу: успіх гумору часто залежить від точного дотримання комічного хронометражу. Зберігаючи оригінальний гумор, перекладачі можуть гарантувати, що жарти будуть доречними в потрібний момент, сприяючи загальному комедійному ефекту контенту.

Приклади методу перекладу “Збереження гумору оригіналу” у гумористичному серіалі “The Office”:

Таблиця 2.1.1.

Збереження гумору оригіналу

Оригінальний діалог	Збереження гумору оригіналу
“He's always late; it's like clockwork.”	“Він завжди запізнюється, як і годинник.”
“She's the office's secret weapon.”	“Вона – секретна зброя офісу.”
“His sense of humor is out of this world.”	“Його почуття гумору – з іншої планети.”

По суті, метод збереження оригінального гумору є свідченням відданості перекладача збереженню комедійної автентичності вихідного матеріалу. Хоча це створює певні труднощі, пов'язані з культурними та мовними нюансами, він може призвести до більш точного та справжнього перекладу, який резонує з глядачами, що цінують унікальний гумор вихідного контенту.

2.1.2. Переклад гумору на основі еквівалентів. Метод «Переклад гумору на основі еквівалентів» передбачає визначення еквівалентних гумористичних елементів або виразів у мові перекладу, які точно відповідають гумору, що міститься у вихідному матеріалі. Замість того, щоб зберігати оригінальне формулювання або гру слів, перекладачі шукають альтернативні мовні або культурні еквіваленти, які викликають сміх і задоволення у цільової аудиторії [9]. Ефективність цього методу:

- Культурна релевантність: цей метод гарантує, що гумор залишається культурно релевантним для цільової аудиторії. Він враховує культурні відсилання, ідіоматичні вирази та гумор, які можуть бути унікальними для цільової культури.
- Залучення аудиторії: завдяки використанню еквівалентів, які резонують з цільовою аудиторією, цей метод підвищує залученість аудиторії та гарантує, що гумористичний ефект не буде втрачено в перекладі.
- Адаптація для гумору: хоча переклад на основі еквівалентів може передбачати лінгвістичну та культурну адаптацію, він зберігає гумористичний задум оригіналу, дозволяючи глядачам оцінити комедію в їхньому власному культурному контексті.

Переклад гумору на основі еквівалентів є цінним підходом, але він має свої труднощі та виклики. За словами Сальваторе Аттардо, ось деякі з основних труднощів, пов'язаних з цим методом [9]:

- Культурні відмінності: однією з найважливіших проблем є врахування культурних відмінностей. Те, що є гумористичним в одній культурі, може

бути несмішним в іншій. Перекладачі повинні ретельно підбирати еквіваленти, які не тільки передають гумор, але й відповідають культурним нормам, відсиланням і чутливості цільової аудиторії. Це може бути особливо складно, коли йдеться про гумор, глибоко вкорінений у культурі оригіналу.

- Мовні нюанси: мова багата на нюанси, ідіоми та гру слів, які може бути важко перекласти безпосередньо. Знайти лінгвістичні еквіваленти, які передають суть гумору, зберігаючи при цьому мовну точність, може бути непросто. Деякі жарти та гра слів можуть просто не мати прямих відповідників у мові перекладу.
- Втрата оригінальної гри слів: хоча використання еквівалентів може ефективно передати гумор, це може призвести до втрати оригінальної гри слів або каламбурів, знайдених у вихідному матеріалі. Це може бути компромісом між збереженням лінгвістичної винахідливості вихідного контенту та забезпеченням доступності гумору для цільової аудиторії.
- Подолання мовних бар'єрів: у деяких випадках гумор може покладатися на специфічні мовні особливості, фонетику чи вимову, що ускладнює прямий переклад. Перекладачам може знадобитися знайти творчі способи подолання цих мовних бар'єрів, зберігаючи при цьому комедійний ефект.
- Дотримання термінів і доставки: ефективність гумору часто залежить від точного вибору часу та способу подачі. Переклад гумору на основі еквівалентів може вимагати ретельного продумування того, як можна зберегти хронометраж і подачу в мові перекладу. Це може бути особливо складно в комедіях або стендап-виступах.
- Багатозначність: гумор іноді покладається на слова або фрази з багатозначними або подвійними значеннями. Перекладачі повинні орієнтуватися в цих нюансах, щоб перекладений гумор зберігав свій комедійний ефект без двозначності.
- Адаптація до різних форм гумору: у різних культурах існують різні форми та стилі гумору – від фізичної комедії до дотепної гри слів і сатири. Перекладачі

повинні адаптуватися до цих варіацій, зберігаючи при цьому цілісність гумору.

Незважаючи на ці труднощі, переклад гумору на основі еквівалентів може бути дуже ефективним, якщо його виконати майстерно. Він вимагає не лише лінгвістичних знань, але й глибокого розуміння як вихідної, так і цільової культури. Перекладачі повинні дотримуватися тонкого балансу між збереженням комедійної суті та адаптацією її до культурного та мовного контексту аудиторії, щоб у підсумку сміх переходив через мовні бар'єри.

Приклади методу перекладу "Переклад гумору на основі еквівалентів " у гумористичному серіалі "The Office":

Таблиця 2.1.2.

Переклад гумору на основі еквівалентів

Оригінальний діалог	Переклад гумору на основі еквівалентів	Коментар
"That was a piece of cake!"	"Пара дрібниць!"	Англійська фраза "piece of cake" означає, що щось є дуже легким. Український еквівалент "пара дрібниць" слугує тій самій меті, використовуючи іншу, але гумористично схожу ідіому.
"He's a real pain in the neck."	"Він – справжня кістка в горлі."	Гумор в англійському діалозі походить від ідіоми "pain in the neck", яка описує когось як набридливого. Український еквівалент "кістка в горлі" використовується з гумором, щоб зберегти той самий зміст.
"He's always the life of the party."	"Він завжди душа компанії."	Англійський вираз "life of the party" описує людину, яка є

		жвавою та кумедною на світських вечірках. Український еквівалент “душа компанії” передає ту саму суть, підкреслюючи роль людини в пожвавленні соціальних подій.

Ці приклади ілюструють, як «Переклад гумору на основі еквівалентів» передбачає творчий підбір культурно релевантних виразів або ідіом у мові перекладу для збереження гумору, що міститься у вихідному матеріалі. Це демонструє адаптивність перекладу гумору, забезпечуючи при цьому збереження комічного ефекту для цільової аудиторії.

Отже, метод перекладу гумору на основі еквівалентів ґрунтується на культурній та лінгвістичній адаптації, щоб гумор ефективно резонував у мові перекладу. Він вимагає глибокого розуміння обох культур і творчих лінгвістичних навичок, щоб зберегти гумористичну суть, адаптувавши її до контексту цільової аудиторії.

2.1.3 Метод заміщення при перекладі гумору. Метод «заміщення при перекладі гумору» дуже схожий на попередній, «Переклад гумору на основі еквівалентів» та передбачає заміну елементів гумору, наявних у мові оригіналу, культурно еквівалентними або гумористично схожими елементами в мові перекладу. Цей метод часто вимагає від перекладача творчого підходу та адаптації гумору, щоб він резонував з цільовою аудиторією, зберігаючи при цьому комічний ефект. Ефективність цього методу полягає у наступних критеріях [31]:

- Культурна адаптація: заміщення забезпечує безперешкодну культурну адаптацію, коли елементи гумору мовою оригіналу замінюються культурно релевантними еквівалентами мовою перекладу. Це гарантує, що гумор залишається доступним і зрозумілим для цільової аудиторії.

- Комічний вплив: якщо заміщення виконане ефективно, воно зберігає комедійний вплив оригінального контенту. Використання культурно заміщеного гумору може викликати сміх і розвагу в культурному контексті цільової аудиторії.
- Адаптивність: заміщення має високу адаптивність, дозволяючи творчо перефразовувати та замінювати гумористичні елементи, забезпечуючи при цьому безперервність гумору. Перекладачі можуть знайти замінники, які відповідають цільовій культурі та почуттю гумору цільової аудиторії.

В усіх методах є свої труднощі, і метод заміщення не виняток, хоча труднощі у всіх наведених методах доволі схожі. Ян Педерсен виділяє наступні [31]:

- Творчий виклик: заміщення вимагає творчого мислення та лінгвістичної винахідливості, щоб знайти еквіваленти, які не тільки культурно доречні, але й гумористично ефективні. Перекладачі повинні бути вправними у грі слів та культурних нюансах.
- Втрата оригінальних формулювань: у деяких випадках заміна може призвести до втрати оригінальних формулювань або ідіоматичних виразів, які додають гумору. Досягнення балансу між правильністю та адаптацією є делікатним завданням.
- Різноманітні культурні посилання: різні культури можуть мати відмінні відсилання та ідіоматичні вирази. Пошук відповідних замін, які б працювали універсально або регіонально, може бути складним завданням, особливо коли маєш справу з різними цільовими аудиторіями.

Розглянемо кілька прикладів цього методу перекладу у гумористичному серіалі “The Office”:

Таблиця 2.1.3.

Переклад гумору методом заміщення

Оригінальний діалог	Переклад гумору методом заміщення	Коментар
«He's all talk and no action.»	«Він тільки й вміє, що язиком теліпати.»	«All talk and no action» той, хто дає порожні обіцянки, але не виконує їх. В українському перекладі. «Теліпати язиком» є релевантним перекладом.
«She's a real bookworm.»	«Вона - справжній книгогриз.»	«Bookworm» описує людину, яка любить читати і завжди занурена в книжки. В українському перекладі цей термін гумористично замінює " книгогриз", передаючи ту саму ідею - бути затятим читачем.

Ці приклади ілюструють, як «Переклад гумору методом заміщення» ефективно зберігає гумор і культурну релевантність, одночасно адаптуючи висловлювання для цільової аудиторії. Заміщення дозволяє передати гумор не лише лінгвістично, але й культурно доречно, забезпечуючи збереження комічного ефекту в цільовій мові.

Отже, метод «Переклад гумору за допомогою заміни» - це ефективна стратегія перекладу гумору, яка ставить на перше місце культурну адаптацію та залучення аудиторії. Він забезпечує творчу гнучкість і адаптивність, але водночас створює проблеми, пов'язані з творчим мисленням і потенційною втратою оригінальних формулювань. Перекладачі, які використовують цей метод, відіграють важливу роль у подоланні культурного та мовного розриву для ефективної передачі гумору цільовою мовою.

2.1.4 Метод адаптації в перекладі гумору. Метод «адаптації гумору» в перекладі передбачає творчу модифікацію елементів гумору з мови оригіналу, щоб зробити їх культурно та лінгвістично релевантними для цільової аудиторії. Замість того, щоб зберігати оригінальні формулювання або вирази, цей підхід передбачає культурну адаптацію, переписування та переосмислення гумору для того, щоб він ефективно резонував з новим культурним та мовним контекстом.

Культурна адаптація та її роль [41]:

- Культурний контекст: культурна адаптація займає центральне місце в цьому методі. Перекладачі враховують цінності, вірування, традиції та зразки поп-культури цільової культури, щоб переосмислити жарти та елементи гумору. Завдяки узгодженню гумору з культурним контекстом він стає більш зрозумілим і приємним для аудиторії.
- Лінгвістичні нюанси: окрім культурної адаптації, цей метод може включати коригування мовних нюансів. Каламбури, гра слів або ідіоматичні вирази, які існують у мові оригіналу, можуть потребувати переосмислення в мові перекладу для створення подібних комічних ефектів.
- Збереження суті: хоча адаптація забезпечує гнучкість, дуже важливо зберегти суть гумору. Мета полягає не в тому, щоб втратити комедію, а в тому, щоб зробити її доступною та цікавою для нової аудиторії, розуміючи, що прямий переклад може не досягти цієї мети.

Обговорімо труднощі, пов'язані з методом «адаптації гумору» при перекладі гумору за дослідженнями Єруна Ванделе [41]:

- Баланс між творчістю та правильністю: адаптація гумору вимагає тонкого балансу між творчістю та правильністю першоджерела. Перекладачі повинні зберегти комедійну суть, адаптуючи її до цільової культури, що може бути непросто.
- Культурні нюанси: розуміння тонкощів як вихідної, так і цільової культури має вирішальне значення. Перекладач повинен розуміти культурні

відсилання, ідіоматичні вирази та культурний контекст гумору, щоб гарантувати, що адаптація резонує з цільовою аудиторією.

- Гра слів і каламбури: деякі гумористичні твори значною мірою покладаються на гру слів, особливо предмет нашого дослідження комедійний серіал «The Office», каламбури або подвійні значення, що ускладнює адаптацію. Пошук еквівалентних мовних елементів, які передають оригінальний гумор, може бути складним завданням, особливо коли мови відрізняються за можливостями гри слів.
- Мовне розмаїття: різноманітність мов і діалектів у цільовій культурі може створювати труднощі. Те, що є гумористичним в одному регіоні, може бути несмішним в іншому, і перекладачі повинні адаптувати гумор відповідно до ширшої цільової аудиторії.
- Дотримання хронометражу та ритму: в аудіовізуальному контенті, наприклад, у телесеріалах або фільмах, час гумору має вирішальне значення. Адаптація гумору часто передбачає перефразування жартів або кульмінаційних моментів, і забезпечення того, щоб вони зберігали той самий комічний хронометраж, може бути складним завданням.
- Культурна чутливість: хоча адаптація забезпечує культурну релевантність, вона також вимагає культурної чутливості. Гумор не повинен увічнювати стереотипи чи ображати культурні почуття.
- Зворотній зв'язок і тестування: для забезпечення ефективності адаптації гумору безцінним є отримання зворотного зв'язку від носіїв цільової мови та тестування гумору цільовою аудиторією. Цей процес може зайняти багато часу, але допомагає вдосконалити адаптацію.

Адаптація гумору - складний, але важливий аспект перекладу гумористичних творів, оскільки він гарантує, що комедія залишиться доступною та приємною для широкого кола глядачів. Цей метод вимагає глибокого розуміння обох культур і мов, творчих лінгвістичних навичок і прагнення зберегти суть гумору, зробивши його культурно та лінгвістично релевантним для

цільової аудиторії. Цей метод пропонує динамічний спосіб забезпечення того, щоб гумор залишався цікавим і значущим для широкого кола глядачів, долаючи мовні та культурні бар'єри.

Ось кілька прикладів методу адаптації гумору у серіалі “The Office”:

Таблиця 2.1.4.

Метод адаптації гумору

Оригінальний діалог	Адаптація гумору	Коментар
«We're running late; we need to hit the road.»	«Ми затримуємося; час вирушати в дорогу.»	«Hit the road» адаптовано як «вирушати в дорогу», зберігаючи актуальність і культурну релевантність
«This project is going down the drain.»	«Цей проект йде на нівець.»	«Down the drain» гумористично перекладається як «зійти/піти на нівець», передаючи ідею провалу проекту

Ці приклади демонструють, як метод «адаптації гумору» творчо модифікує елементи гумору, зокрема ідіоми та вирази, щоб зробити їх культурно та лінгвістично релевантними для української аудиторії. Адаптація забезпечує доступність гумору та його ефективний резонанс у цільовому культурному та мовному контексті.

Отже, метод «адаптації гумору» в перекладі – це динамічний метод, який творчо переосмислює та модифікує елементи гумору відповідно до культурного та мовного контексту цільової аудиторії. Цей метод є важливим для того, щоб гумор залишався доступним і цікавим для різних культур і мов. Успішна адаптація гумору вимагає глибокого розуміння як вихідної, так і цільової культур, лінгвістичної креативності та прагнення зробити гумор культурно релевантним, зберігаючи при цьому його комедійний вплив.

Викладене дає підстави стверджувати, що методи перекладу гумору, розглянуті в цьому розділі, зокрема «Збереження гумору оригіналу», «Переклад

гумору на основі еквівалентів», «Заміщення» та «Адаптація» гумору, пропонують різні підходи до передачі гумору різними мовами та культурами.

«Збереження гумору оригіналу» зосереджується на максимально можливому збереженні оригінального гумору. Він підходить, коли цільова аудиторія легко сприймає гумор оригіналу, але може зіткнутися з труднощами у випадку культурних або мовних розбіжностей.

“Переклад гумору на основі еквівалентів” адаптує гумор за допомогою мовних і культурних еквівалентів, роблячи його більш доступним для цільової аудиторії. Цей метод ефективний, коли прямий переклад не може ефективно передати гумор, але може зіткнутися з проблемами, пов'язаними з грою слів і нюансами гумору.

Метод «Заміщення» пропонує збалансований підхід, зберігаючи суть гумору та адаптуючи його до цільової мови та культури. Він особливо ефективний для гри слів, нюансів гумору та культурних відсилань. Вибір цього методу залежить від конкретного контексту та необхідності досягти як культурної релевантності, так і мовної гармонії з цільовою аудиторією

“Адаптація гумору” творчо модифікує гумор, щоб зробити його культурно та лінгвістично релевантним для цільової аудиторії. Цей метод незамінний, коли маєш справу з гумором, глибоко вкоріненим у культурі-джерелі, але може вимагати тонкого балансу між вірністю та адаптацією.

Вибір найкращого методу залежить від конкретного контексту, змісту та цільової аудиторії. Не існує універсального кращого методу, оскільки кожен з них має свою цінну мету. «Збереження оригінального гумору» зберігає автентичність джерела, «Переклад гумору на основі еквівалентів» та метод «Заміщення» забезпечує доступність, а «Адаптація гумору» дозволяє досягти крос-культурного резонансу.

Зрештою, ефективність методу залежить від майстерності перекладача, його культурної чутливості та розуміння як вихідної, так і цільової культури. Найкращий метод - це той, який успішно передає гумор, зберігаючи при цьому

культурну релевантність і мовну гармонію з цільовою аудиторією, незалежно від того, чи йдеться про збереження, переклад чи адаптацію гумору.

2.2. Явище компресії у субтитруванні

Переклад діалогів у фільмах відрізняється від перекладу інших текстів. Це обумовлено необхідністю використання компресії, оскільки субтитрування має обмеження у часі та просторі. Ці обмеження вимагають застосування певних стратегій перекладу, таких як спрощення та упущення. Обидві ці стратегії тісно взаємопов'язані. Спрощення мови відбувається тоді, коли деякі елементи речення виключаються, оскільки вони не несуть багато інформації для глядачів.

Мовна компресія в контексті субтитрування - це практика стиснення та економії мови для передачі змісту оригінального діалогу в більш стислій формі. Перекладачі використовують методи стиснення, щоб адаптувати усну мову до письмових субтитрів, дотримуючись обмежень на кількість символів, рядків і часових обмежень. Цей процес гарантує, що субтитри вписуються в обмежений екранний простір і можуть бути комфортно прочитані глядачами під час розгортання діалогу [15].

За словами Хорхе Діас-Сінтаса, важливість стислої та економної мови в субтитруванні можна пояснити кількома факторами [19]:

Обмежений простір на екрані: субтитри повинні вписуватися в наявний простір на екрані, не заважаючи глядачеві переглядати вміст. Ефективне стиснення гарантує, що субтитри залишаться ненав'язливими.

Часові обмеження: субтитри повинні з'являтися і зникати в певні часові рамки, щоб узгоджуватися з розмовним діалогом. Лаконічна мова забезпечує ефективну синхронізацію.

Читабельність: субтитри мають бути легкими для читання та розуміння в реальному часі. Стислість гарантує, що глядачі зможуть стежити за діалогом без напруги.

Глядацький досвід: якість перегляду покращується, коли субтитри чіткі, не перевантажені і не переповнюють екран.

Обмеження на кількість символів – як символів у рядку, так і рядків у субтитрах – суттєво впливають на необхідність стиснення мови в субтитруванні. Ці обмеження накладають обмеження на те, скільки тексту може бути відображено на екрані в будь-який момент часу. Розуміння впливу лімітів на кількість символів є важливим для перекладачів, щоб ефективно передати діалог в умовах обмежених можливостей носія.

Хорхе Діас-Сінтас зазначає, що дотримання лімітів символів пов'язане з кількома проблемами, що стосуються читабельності та розуміння [15]:

Ефективне вираження: перекладачі повинні передати суть усного діалогу, використовуючи обмежену кількість символів. Це часто вимагає стислого перефразування або скорочення зі збереженням оригінального повідомлення.

Синхронізація: субтитри мають бути синхронізовані з аудіо, з'являючись і зникаючи в певні часові рамки. Потреба в лаконічній мові стає ще більш важливою для забезпечення синхронізації з вимовленими словами.

Мовні відмінності: різні мови мають різну довжину та структуру слів. Переклад з мов з довгими словами або складною граматикою на мови з короткими словами може вимагати творчого стиснення мови.

Зрозумілість і контекст: стискаючи мову, перекладачі повинні переконатися, що стиснений текст зберігає ясність і ефективно передає контекст. Ясність необхідна для розуміння глядачем.

Естетика: субтитри повинні бути естетично привабливими і не переповнювати екран, що може вплинути на читабельність і загальне враження глядача.

Баланс між необхідністю стиснення та вимогою читабельності є основним викликом для перекладачів. Досягнення цього балансу вимагає лінгвістичних навичок, знання мови оригіналу та мови перекладу, а також глибокого розуміння вихідного матеріалу. Це також вимагає творчої адаптації, щоб відповідати обмеженням, зберігаючи при цьому цілісність змісту.

2.2.1. Стратегії компресії. Перекладачі використовують різні стратегії для компресії мови, зберігаючи при цьому оригінальний зміст і контекст. Ці стратегії необхідні для ефективної передачі діалогу в межах символів і часових обмежень. На думку Хорхе Діас-Сінтас є кілька найпоширеніших методів компресії [17]:

Упущення: упущення означає вилучення несуттєвих або надлишкових елементів з усного діалогу. Перекладачі можуть пропускати певні слова, фрази або речення, забезпечуючи при цьому збереження ключової інформації та контексту.

Спрощення: спрощення – це процес спрощення складної або технічної мови, щоб зробити її більш доступною для аудиторії. Це особливо важливо при субтитруванні контенту для широкої аудиторії.

Конденсація: конденсація передбачає перефразування або узагальнення усного діалогу, щоб передати те саме повідомлення меншою кількістю слів. Це часто передбачає використання стислих синонімів, усунення надмірностей та усунення непотрібної інформації, зберігаючи при цьому основний зміст.

Абревіація: абревіація передбачає скорочення слів або фраз зі збереженням читабельності. Поширені стратегії включають використання скорочень, скорочення довгих слів або заміну символами чи цифрами.

Перефразування: перекладачі часто використовують перефразування, щоб передати оригінальне повідомлення в більш стислій формі. Перефразування може передбачати переписування речень зі збереженням суті діалогу.

Надавання пріоритетів: перекладачі надають пріоритет передачі найважливішої інформації, коли стикаються з жорсткими обмеженнями на кількість символів. Вони гарантують, що основне повідомлення та контекст будуть збережені, навіть якщо деякі менш важливі деталі будуть пропущені.

Контекстуальна адаптація: перекладачі враховують контекст сцени та цільову аудиторію при виборі стратегій стиснення. Хоча метою є стисліть, важливо зберегти контекст і культурну релевантність діалогу.

Ці стратегії компресії мають вирішальне значення для ефективної адаптації розмовної мови в письмові субтитри. Перекладачі повинні балансувати між необхідністю стислості та збереженням основного змісту і контексту, щоб забезпечити безперешкодний перегляд для глядачів.

2.2.2. Засоби досягнення компресії. В. І. Карабан – український вчений-перекладознавець і мовознавець, який написав близько 120 наукових і методичних праць. Саме тому ми використовуватимемо його класифікацію, яка детально описує засоби досягнення компресії [2]. Отже, методи здійснення компресії при перекладі з англійської на українську мову Карабана:

1. Вилучення присвійних займенників:

Однією з методів компресії є вилучення присвійних займенників. В англійській мові присвійні займенники, такі як "мій", "твій", "його" та "її", часто використовуються для позначення власності або володіння. У деяких випадках ці займенники можна опустити в субтитрах, щоб заощадити місце, але при цьому передати задум мовця. В українській мові артиклі (включаючи означений артикль) не вживаються, і, внаслідок цього, частота використання присвійних прикметників як засобу визначення іменників в українській мові значно менша [2, ст. 294].

Наприклад: She wanted to borrow your book. – Вона хотіла позичити книгу.

2. Вилучення формального додатка “one”:

Формальний додаток "one" можна опустити, коли він використовується для позначення невизначеної особи або предмета. Таке упущення є поширеною технікою компресії в субтитруванні.

Наприклад: If one is determined, one can achieve anything. – З рішучістю можна досягти всього.

3. Заміна підрядного речення на дієприслівниковий зворот:

Щоб досягти компресії, перекладачі можуть замінити підрядне речення дієприслівниковим зворотом. Це дозволяє сконденсувати інформацію, зберігаючи при цьому основну ідею речення.

Наприклад: Although it was raining, they went for a walk. – Попри дощ, вони вирушили на прогулянку.

4. Заміна підрядного речення словосполученням:

Перекладачі часто замінюють підрядні речення словосполученням, щоб досягти компресії. Це передбачає ущільнення інформації шляхом перетворення підрядного речення на лаконічну фразу або модифікатор. Серед українських слів і словосполучень, які часто використовуються для передачі підрядних речень, можна виділити такі: "очевидно", "поступово", "у випадку + іменникова група з віддієслівним іменником", "без + іменникова група (особливо з віддієслівним іменником)", "при + іменникова група (особливо з віддієслівним іменником)", "за умови + іменникова група (особливо з віддієслівним іменником)" та інші (Карабан, ст. 301-302).

Наприклад: But investors aren't going to come here unless we achieve political stability. – Проте інвестори не прийдуть сюди без досягнення політичної стабільності.

5. Об'єднання речень:

Об'єднання речень - це стратегія компресії діалогу шляхом об'єднання двох або більше пов'язаних речень в одне. Це зменшує надмірність і гарантує, що субтитри будуть стислими та вписуватимуться в межі символів.

Наприклад: She opened the door. She entered the room. – Вона відкрила двері і увійшла у кімнату.

6. Компресія внаслідок розбіжностей у позначенні реальної можливості і пасивності/активності чуттєвого сприйняття в українській та англійській мовах:

В англійські мові можливість/неможливість, що існує або виникла завдяки ситуації, звичайно есплікується, тоді як в українській мові – ні.

Наприклад: I can't hear. – Я не чую. I can't see. – Я не бачу.

7. Вилучення частини присудка:

Інша техніка компресії передбачає вилучення частини присудка, часто шляхом опускання допоміжних дієслів, для створення більш компактних

субтитрів. Цей підхід фокусується на передачі основної дії або дієслова, мінімізуючи використання непотрібних слів.

Наприклад: He is eating lunch. – Він обідає.

8. Заміна прикметниково-займенникового словосполучення на займенник або прикметник:

Перекладачі часто замінюють прикметниково-займенникові словосполучення займенниками або прикметниками, щоб досягти стиснення. Це ущільнює мову, зберігаючи оригінальне значення.

Наприклад: That was the only book that I enjoyed reading. – Ця книга мені сподобалася.

9. Вилучення слова широкої семантики “thing”:

В англійській мові слово "thing" іноді використовується для позначення предмета, поняття або ідеї без його конкретизації. У субтитруванні вилучення слова "thing" допомагає заощадити місце та впорядкувати субтитри.

Наприклад: He did a wise thing in calling them down. – Він вчинив розумно, поставивши їх на місце.

10. Вилучення допоміжного дієслова “do”:

Вилучення допоміжного дієслова "do" є поширеним прийомом стиснення в субтитруванні, особливо коли воно використовується в питаннях, запереченнях або категоричних твердженнях. Це спрощує діалог. Ця трансформація зумовлена такою структурною особливістю англійської мови, як обов’язковість наявності підмета і присудка у реченні [2, ст. 79].

Наприклад: Do you want to go to the party tonight? – Хочеш піти на вечірку сьогодні?

11. Заміна англійського складного прикметника на український похідний прикметник:

В англійській мові складні прикметники утворюються шляхом поєднання двох або більше слів для опису іменника. Для досягнення компресії перекладачі можуть замінювати складні прикметники похідними прикметниками в українській мові. Похідні прикметники утворюються шляхом додавання суфіксів

або зміни базового слова, що дозволяє зробити переклад більш стислим. Зокрема, це стосується прикметників, які в другій складовій мають дієприкметник, такі, як -driven, -stricken, -based, -powered, -operated, -made. [2, ст. 600]

Наприклад: She has a state-of-the-art smartphone. – У неї сучасний смартфон.

12. Вилучення інфінітивних означень:

Однією з особливостей англійської мови у порівнянні з українською мовою є вживання означень, виражених інфінітивом та інфінітивним зворотом із прийменником for, коли відповідні означення відсутні в українському реченні (to do, to pick, to talk about, etc.) [2, ст. 602].

Наприклад: What a dreadful thing to say! – Як жахливо!

13. Компресія при перекладі за допомогою абстрактних займенників на -ання/ -ення:

Перекладачі можуть досягати компресії, використовуючи абстрактні займенники для позначення слів, що закінчуються на “-ation” або “-en”. Це дає змогу зробити переклад більш впорядкованим, зберігаючи при цьому суть вихідної мови.

Наприклад: The celebration of his success was wonderful. – Його успіх - чудовий.

У сфері аудіовізуального перекладу субтитрування є унікальним видом мистецтва, що вимагає не лише лінгвістичної майстерності, а й гострого відчуття простору, часу та ясності. Оскільки субтитрування має обмеження у часі та просторі, перекладачі використовують метод компресії для стиснення мови зі збереженням сенсу та контексту.

Завдяки ретельному дослідженню лімітів символів у цьому розділі розкрито ключову роль, яку ці обмеження відіграють у процесі субтитрування. Обмеження на кількість символів у рядку та рядків у субтитрах свідчать про необхідність ефективного стиснення мови. Перекладачі повинні керуватися цими обмеженнями, гарантуючи, що їхні субтитри залишаються чіткими та лаконічними. Мистецтво мовної компресії стає особливо складним, якщо

врахувати, що суть оригінального діалогу повинна залишатися недоторканою в перекладі.

Крім того, ми висвітлели різні стратегії, які застосовують перекладачі для вирішення цих завдань. Перекладачі вправно вилучають присвійні займенники, опускають формальний додаток "one" і використовують абстрактні займенники для компресії мови. Вони вміють скорочувати, перефразовувати та спрощувати текст для економії мовних засобів.

Зрештою, цей розділ висвітлює першорядну роль, яку відіграє мовна компресія у світі субтитрування. Перекладачі діють як лінгвістичні алхіміки, перетворюючи усну мову на письмові субтитри, що відповідають вимогам щодо кількості символів, часових обмежень і читабельності. Вміло використовуючи різні техніки стиснення, перекладачі гарантують, що глядачі можуть насолоджуватися аудіовізуальним контентом зі збереженням суті оригінального діалогу.

Отже, ми розкрили багатогранний світ перекладу гумору та мистецтво компресії, що лежить в його основі. Перекладачі слугують мостом між мовами, культурами та гумором, гарантуючи, що магія сміху та розваг виходить за межі мовних кордонів. Ми розплутали складний гобелен субтитрування, де мовна економія і точність мають першорядне значення. Це свідчення майстерності та винахідливості перекладачів, які працюють за лаштунками, щоб зробити аудіовізуальний контент доступним і цікавим для різних аудиторій. У наступному розділі ми заглибимося в практичний аналіз субтитрів у контексті комедійного серіалу "Офіс", пропонуючи більш глибоке розуміння тонкощів і складнощів перекладу гумору та субтитрування.

РОЗДІЛ 3
АНАЛІЗ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ В ПРОЦЕСІ СУБТИТРУВАННЯ СИТКОМУ “THE OFFICE”

У якості матеріалу дослідження нами був обраний гумористичний, американський телесеріалу “The Office”. Серіал дебютував у березні 2005 року на каналі NBC, та у ньому знімались такі актори як Стів Карелл, Рейн Вілсон, Джон Кразінські, Дженна Фішер, Бі Джей Новак, а пізніше до основного складу додали й Еда Гелмса. Головним героєм телесеріалу «Офіс» був Майкл Скотт, якого грав Стів Каррелл, але він залишив проєкт наприкінці сьомого сезону шоу. Це адаптація однойменного британського серіалу каналу BBC. «Офіс» був адаптований для американських глядачів Грегом Деніелсом, який до того багато років працював у складі сценаристів «Суботнього вечора в прямому ефірі», а також «Король гори» та «Сімпсони». Популярність “The Office” зробила його привабливою темою для вивчення проблем і стратегій, пов’язаних із перекладом гумору та культурних посилань.

Серіал розповідає про трудові будні невеликого регіонального офісу великої компанії, мешканці якого цілими днями повинні терпіти свого непутящого боса.

У центрі сюжету – маленький офіс дуже великої компанії під назвою Dunder Mifflin, яка займається збутом паперової продукції. Всі співробітники цього офісу мають свої звички, чудасії та дивацтва. Колеги цілими днями лаються, миряться, жартують один з одним, а іноді й працюють.

Українським перекладом та озвученням серіалу “The Office” зайнялась некомерційна аматорська студія озвучення “Цікава Ідея”, матеріали оригінальних та перекладених субтитрів до серіалу було надано студією “Цікава Ідея”. Також цікавим фактом є те, що велику кількість серій перекладав особисто я, Сукнацький Андрій [8].

3.1. Аналіз випадків компресії при перекладі.

У цьому пункті ми проводимо аналіз способів досягнення компресії на основі обраного нами матеріалу для дослідження. Матеріалом для дослідження був обраний скрипт субтитрів серіалу “Офіс”. Провівши аналіз випадків компресії, нами було виявлено декілька прикладів її застосування при субтитруванні. Розглянемо деякі з них.

Для початку звернемо увагу на метод вилучення присвійних займенників.

Наприклад, речення: «*Let’s go I want to call your doctor»* було перекладене так: *«Ходімо, зараз негайно подзвонимо лікарю»*. Хоча дослівний переклад мав би наступний вигляд: «*Ходімо, зараз подзвонимо твоєму лікарю».* Присвійний займенник був вилучений задля економії місця без втрати змісту, оскільки з діалогу між Пам та Джимом зрозуміло, що мова йде про лікаря Джима. Це речення можна вважати яскравим прикладом застосування наведеного випадку досягнення компресії.

Ще один яскравий приклад вилучення присвійного займенника: *«– What kind of car does he drive? – Not his mom's car»,* і переклад: *«– Яка у нього машина? – Не мамина.»* Якщо дослівно: *«– А на якій машині він їздить? – Не на машині його мами».* Вилучення присвійного займенника здійснено для збереження адекватності перекладу, а також щоб не виходити за рамки довжини субтитру оригіналу. Також таке речення не відповідає стандартам українського мовлення, а, отже, є недоречним.

Ще кілька прикладів вилучення присвійного займенника:

«I cannot find my keys.» – «Я не можу знайти ключі.»

«She lost her phone.» – «Вона згубила телефон.»

«I'll take my lunch break now.» – «Я йду на обідню перерву.»

Для того, щоб відповідати вимогам щодо обмежень довжини субтитрів, перекладачам часто доводиться виключати присвійні займенники та прикметники. Зазначено, що присвійні займенники є більш характерними для англійської мови, а не для української. Такий підхід допомагає зробити переклад більш адекватним і відповідним українській мові.

Продовжимо розглядати приклади досягнення компресії під час перекладу серіалу, наступний засіб компресії – вилучення формального додатка “one”. Цей спосіб є одним з найбільш поширених у процесі субтитрування серіалу «Офіс».

Наприклад, речення: *«I'm the one who has to tell everyone to get back to work.», «I'm the one who has to tell Darryl to hire a new warehouse crew»* були перекладені наступним чином відповідно: *«Я повинен сказати усім повертатися до роботи.», «Я повинен сказати Деррелу найняти нових працівників.»* В англійській мові, як правило, має бути повна граматична основа, тоді як в українській речення можуть бути як повними, так і неповними. Займенник «one» використовується для уникнення повторів та збереження лаконічності, особливо після деяких англійських дієслів, які вимагають додатка після себе. Українська мова не має точного еквівалента для цього займенника, тому у цьому випадку, для відповідності вимогам субтитрування, він був вилучений, а не замінений на інше повноцінне слово.

Наступний приклад: *«...but I think Dwight is the only one who's telling me the truth.»* і переклад: *«але я гадаю, що Двайт єдиний, хто говорить мені правду.»* В даному контексті "one" використовується замість імені Двайта яке було вказане в попередньому висловлюванні персонажа. "One" в ориіганілі використовується для уникнення повтору, а в перекладі його було вилучено відповідно до правил української мови. Ще один цікавий приклад: *«If one is determined, one can achieve anything.» – «Якщо рішучий, можна досягти всього.»*

Наступний метод, який ми розглянемо це заміна підрядного речення на дієприслівниковий зворот. Цей спосіб, на відміну від попереднього, застосовується набагато рідше, але все ж таки простежується, ось кілька прикладів.

Розглянемо наступний приклад: речення *«They won, playing my birthday»* перекладене як *«Вони виграли, назвавши мій день народження.»*, хоча дослівний переклад звучав би інакше: *«Вони виграли, назвали мій день народження»*. У

такому випадку активне дієслово *«назвали»* звучить менш доречно і дає більш громіздке навантаження, ніж дієприслівник «назвавши».

Ще один приклад заміни підрядного речення: *«When we finish the project, we'll have a celebration.»* та його переклад: *«Після завершення проекту відбудеться святкування.»* У цьому прикладі підрядне речення *"When we finish the project"* було замінено дієприслівниковим зворотом *"Після завершення проекту"*, щоб досягти стиснення, зберігши при цьому основну ідею речення.

Наступним методом компресії розглянемо заміну підрядного речення словосполученням. Цей метод, як і попередній, простежується доволі рідко.

Яскравим прикладом є наступне речення: *«Because I know how busy you are, I'll keep it short.»* та його переклад: *«Я розумію вашу завантаженість, тому буду коротким.»* У цьому прикладі англійське підрядне речення *"Because I know how you are busy"* замінено лаконічним українським словосполученням *"Я розумію вашу завантаженість"*. Така заміна досягає кількох цілей: компресії, збереження контексту та природне мовлення, адже дослівний переклад *«Оскільки я знаю, наскільки ви зайняті, буду коротким»* звучить дуже неприродньо для української мови.

Наступним способом досягнення компресії, який ми розглянемо буде об’єднання речень.

Наприклад, у наступних реченнях: *«We're having a meeting in the conference room. It starts in ten minutes.»* переклад має наступний вигляд: *«Нарада в конференц-залі за десять хвилин.»* У цьому прикладі перекладач об'єднує два окремі речення англійською мовою в один український субтитр, щоб заощадити місце, зберігаючи при цьому інформацію, необхідну персонажам про те, що зустріч відбудеться за десять хвилин.

Наступний приклад не менш цікавий: *«I have an idea. Let's discuss it in the conference room.»* і перекладач також об’єднав переклад цих двох речень в одне – *«У мене є ідея; обговорімо її в конференц-залі.»* За допомогою крапки з комою речення поєднуються, щоб підкреслити послідовний характер дій. Сильного смислового навантаження, як такого, цей спосіб досягнення компресії не несе,

проте В. І. Карабан виділяє його окремо. Хоча такий спосіб і не є дуже ефективним у процесі субтитрування, проте використовується він достатньо часто.

Далі розглянемо досягнення компресії завдяки розбіжностям у позначенні реальної можливості і пасивності/активності в українській та англійській мовах. Цей спосіб, як і спосіб з вилучення формального додатка *«one»,* є одним з найбільш поширених у процесі субтитрування серіалу «Офіс».

Наприклад у реченні *«That's as clear as I can make it.»* переклад наступний: *«Тепер точно зрозуміло.»* Хоча, дослівний переклад мав би наступний вигляд: *«Це настільки зрозуміло, що аж я можу це зробити.»* У цьому випадку вживання фрази *«я можу це зробити»* є недоречним та нелогічним з приводу контексту. Отже для збереження адекватності перекладу, а також щоб не виходити за рамки довжини субтитру оригіналу перекладено саме так.

Наведемо ще кілька прикладів:

«I don't know if you can tell, but he's mildly upset.» – «Не знаю чи ви помітили, але він дуже засмучений.»

«Hank! Hank! Can you hear us?» – «Генк! Генк! Ти нас чуєш?» В англійській мові можливість/неможливість, що існує або виникла завдяки ситуації, звичайно есплікується, тоді як в українській мові – ні.

Наступний метод, який ми розглянемо це вилучення частини присудка. Цей метод також є доволі вживаним у більшості серіалів, адже, зазвичай, в англійській мові присудок складається з декількох слів, коли ж в українській – з одного.

Наприклад, речення *«I'm gonna head back to Siberia there.»* було перекладене так: *«Мабуть піду до себе в Сибір.»* У цьому реченні є помітна, часто вживана в англійській мові дієслівна група *«gonna + дієслово» («gonna head back»).* В українській мові таку конструкцію можна передати словом *«збираюся + дієслово»,* але задля заощадження місця, зберігаючи при цьому інформацію, перекладач змушений вилучати частину присудка. У такий спосіб автор перекладу зробив його більш милозвучним та відповідним до норм

української мови. Такий спосіб є достатньо ефективним та часто вживаним у процесі субтитрування.

Розглянемо ще декілька прикладів:

«They were supposed to arrive by noon.» – «Вони мали прибути до обіду.» Допоміжне дієслово *«were»* та інфінітивний маркер *«to»* упущено, що призводить до стислого перекладу, який зберігає значення.

«We can handle the situation.» – «Ми впораємося із ситуацією.» Допоміжне дієслово *«can»* упущено в українському перекладі задля милозвучності та заощадження місця.

«I don't think we should proceed with the plan.» – «Не думаю, що слід продовжувати план.» Допоміжне дієслово *«should»* упущене в українській мові, щоб зберегти стисліть і водночас передати заперечення ідеї.

Наступний метод – заміна прикметниково-займенникового словосполучення на займенник або прикметник.

Розглянемо наступний приклад: речення *«These are the best. Lemon bars or the coconut ones?»* і його переклад *«Воно найкраще. Лимонне чи кокосове?»* У контексті мова йде про печиво, а отже зрозуміло, про що говорять герої, тому можна опустити *«bars»* та *«ones»*. Англійські речення переважно потребують наявності іменника або займенника після прикметника, тоді як в українських реченнях прикметники можуть бути самостійними підметами. У цьому випадку неозначений займенник-додаток *«one»* українському варіанті видаляється, оскільки підмет "дурні" не потребує додатка після себе.

Наступним методом, який ми розглянемо буде вилучення слова широкої семантики *«thing»*. Цей метод є ефективним при субтитруванні, але застосовується доволі рідко.

Наприклад, у реченні *«Mixing family and business is a beautiful thing.»* переклад виглядає так: *«Поєднання сім'ї та роботи – це прекрасно.»* Можна помітити, що слово широкої семантики *«thing»* було упущене для стислості, а речення зберігає свою ясність і сенс.

Наведемо ще кілька прикладів.

«That's the thing with kids. You have to keep pushing.» – «З дітьми завжди так. Їх потрібно підштовхувати.» У цьому прикладі фразу *«That's the thing with kids»* перекладено як *«З дітьми завжди так»,* що передає суть оригінального речення. Вилучення слова *«thing»* тут доречне, оскільки воно часто використовується в розмовній мові для позначення певної характеристики, ситуації або проблеми. Український переклад ефективно передає ідею про те, що спілкування з дітьми завжди передбачає необхідність заохочувати або мотивувати їх, зберігаючи при цьому природність та ідіоматичність висловлювання.

«The unfair thing about working in sales is that your salary is almost all commission.» – «Несправедливість роботи у сфері продажів у тому, що зарплата майже вся комісійна.» У цьому перекладі слово *«thing»* в українській мові доречно упущено, а речення ефективно передає концепцію та суть оригіналу, зберігаючи при цьому природність.

Метод, який ми розглянемо наступним доволі часто використовується перекладачами – вилучення допоміжного дієслова *«do».* Видалення допоміжного дієслова *«do»* є ефективним лінгвістичним прийомом, відомим як еліпсис, зокрема дієслівний еліпсис, коли певні слова опускаються з речення, оскільки їх можна легко вивести з контексту. В англійській мові допоміжне дієслово *«do»* часто використовується в питаннях, запереченнях та емфазі, але в багатьох випадках його присутність може бути необов'язковою.

Яскравим прикладом є наступне речення: *«Do you know where Jim is?»* і його переклад *«Ти знаєш де Джим?».* Допоміжне дієслово *«do»* часто опускається в українській мові при формуванні запитань, що призводить до більш природного та розмовного перекладу.

Розглянемо ще кілька прикладів:

«Do you want coffee or tea?» – «Ти хочеш каву чи чай?».

«We can do this with more privacy.» – «Можемо поговорити про це наодинці.» Переклад ефективно передає зміст оригінального англійського речення. Відсутність допоміжного дієслова «do» в українському перекладі є

доречною та ідіоматичною, оскільки українська мова часто передає ідею робити щось або вести розмову без прямого використання допоміжного дієслова «do».

Також яскравим прикладом є *«I can't do this.» – «Я не можу.»* Переклад точно і лаконічно передає зміст оригінального англійського речення. Пропуск конкретної дії після *«can»* є поширеним і природним вибором в українській мові, коли дія зрозуміла з контексту. У цьому випадку пропуск конкретної дії відповідає природним мовним моделям в українській мові. Переклад ефективно передає нездатність або небажання мовця виконати певне завдання без конкретизації самого завдання.

Наступним методом, який ми розглянемо буде заміна англійського складного прикметника на український похідний прикметник. Як ми вже попередньо зазначали це стосується прикметників, які в другій складовій мають дієприкметник, такі, як -driven, -stricken, -based, -powered, -operated, -made. Цей метод доволі рідко застосовується, але все ж є доволі ефективним.

Наприклад, речення *«The project is technology-driven.»* та його переклад – *«Проєкт є технологічним.»* Складний прикметник *«technology-driven»* доречно перекладено як *«технологічний»,* що передає ідею того, що технологія є ключовою рушійною силою або основою проекту. Переклад зберігає чіткість і лаконічність, водночас ефективно доносячи основну інформацію до української аудиторії.

Розглянемо ще кілька прикладів:

«The company is research-based.» – «Компанія є дослідницькою.» Український переклад точно передає зміст англійського речення. Складний прикметник *«research-based»* доречно перекладено як *«дослідницька»,* що передає ідею про те, що компанія ґрунтується на дослідженнях. Переклад зберігає точність, послідовність та природність.

«Our company is innovation-powered.» – «Наша компанія є інноваційною.»

Наступний метод, вилучення інфінітивних означень, не менш цікавий. Як ми вже зазначали попередньо: однією з особливостей англійської мови, що відрізняє її від української, є використання інфінітива та інфінітивного звороту,

іноді з прийменником *«for»* для вираження означень, які в українських реченнях часто відсутні.

Наприклад, речення *«It's a tricky decision to navigate.»* та його переклад *«Це складне рішення»*. Інфінітив *«to navigate»* вилучено, а для передачі складності рішення застосовано український похідний прикметник.

Розглянемо ще кілька прикладів:

«He has a project to initiate.» – «Він має проєкт.»

«They have a challenge to overcome.» – «У них є виклик.»

«I need to organize a meeting.» – «Я організую зустріч.»

«You are such a very good friend to have!» – «Ти такий чудовий друг!»

У цих прикладах у перекладах у відповідності з нормами української мови вилучено інфінітивні означення: *to navigate, to initiate, to have, need to, to overcome.*

Останній метод, який ми розглянемо – компресія при перекладі за допомогою абстрактних займенників. Це надає можливість здійснювати переклад більш систематизованим чином, зберігаючи при цьому невіддільний зміст вихідної мови в найкращому вигляді. Цей спосіб достатньо ефективний, але застосовується надзвичайно рідко.

Саме тому ми знайшли всього два приклади використання цього методу:

«Efforts to improve office efficiency will boost productivity.» – «Зусилля щодо покращення ефективності офісу підвищать продуктивність.»

«Initiatives to streamline communication will enhance teamwork.» – «Ініціативи щодо оптимізації комунікацій підсилять командну роботу.»

Отже, проаналізувавши випадки застосування різних методів компресії, ми знайшли 250 випадків. Ми впевнені, що цих випадків набагато більше, адже ми оглянули лише декілька серій. Ми з’ясували, що найчастішим методом досягнення компресії є вилучення допоміжного дієслова «do», всього 30 випадків, або ж 12%. Також доволі частими методами є: розбіжності у позначенні реальної можливості – 10.4%, вилучення інфінітивних означень – 9.6% та вилучення частини присудка – 9.6%. Найменш вживаними методами виявилися:

компресія за допомогою абстрактних займенників – 3.6%, заміна підрядного речення словосполученням та заміна прикметниково-займенникового словосполучення – 5.2%. В таблиці *3.1. Використання методів компресії* наведено висновки з аналізу використаних методів забезпечення компресії.

Таблиця 3.1.

Використання методів компресії

Метод	К-сть випадків	Відсоток використання (%)
Вилучення присвійних займенників	23	9.2%
Вилучення формального додатка «one»	19	7.6%
Заміна речення на дієприслівниковий зворот	17	6.8%
Заміна підрядного речення словосполученням	13	5.2%
Об’єднання речень	21	8.4%
Розбіжності у позначенні реальної можливості	26	10.4%
Вилучення частини присудка	24	9.6%
Заміна прикметниково-займенникового словосполучення	13	5.2%
Вилучення слова широкої семантики «thing»	15	6%
Вилучення допоміжного дієслова «do»	30	12%
Заміна складного прикметника на похідний	16	6.4%
Вилучення інфінітивних означень	24	9.6%
Компресія за допомогою абстрактних займенників	9	3.6%
Всього	250	100%

Заглиблюючись у складний процес субтитрування та застосування методів компресії при перекладі "Офісу" з англійської на українську мову, ми побачили нюанси лінгвістичної адаптації. У ході аналізу було розглянуто цілий спектр методів компресії, кожен з яких слугував стратегічним інструментом для

перекладачів, щоб передати зміст в умовах обмеженого екранного простору та хронометражу.

Динамічна взаємодія цих методів компресії свідчить про багатогранність аудіовізуального перекладу, де лінгвістична точність гармонійно поєднується з вимогами візуального середовища. Орієнтуючись у тонкощах компресії, перекладачі беруть участь у делікатному танці лінгвістичної адаптації, прагнучи передати суть оригінального діалогу, дотримуючись при цьому обмежень, притаманних субтитруванню.

Цей аналіз дає уявлення про нюанси рішень, які приймають перекладачі, проливаючи світло на делікатний баланс між лінгвістичною точністю та вимогами аудіовізуального середовища. Оскільки серіал «Офіс» проходить трансформаційний шлях від англійської до української мови, ці стратегії стиснення слугують мовними мазками, які формують остаточне полотно, забезпечуючи захопливий і культурно резонуючий досвід перегляду для української аудиторії.

3.2. Аналіз випадків перекладу гумору

У цьому пункті ми проводимо аналіз способів перекладу гумору на основі обраного нами матеріалу для дослідження. Провівши аналіз випадків перекладу гумору, нами було виявлено декілька прикладів застосування різних методів при субтитруванні. Розглянемо деякі з них.

Розпочнімо з методу збереження гумору оригіналу. Як ми вже зазначали, метод збереження гумору оригіналу в українському перекладі використовується для того, щоб забезпечити недоторканість комедійної суті першоджерела. Цей підхід передбачає збереження жартів, гри слів та культурних відсилань якомога ближче до англійської версії. Хоча частота використання залежить від конкретних комедійних нюансів у кожному епізоді, цей метод вважається дуже ефективним у збереженні запланованого комічного ефекту.

Яскравим прикладом є візитна картка Майкла, це його жарт *«That's what she said.»* та його переклад *«І вона так казала»*. У цій культовій фразі, що часто

використовується Майклом український переклад зберігає суть жарту, зберігаючи структуру та дослівний переклад. Хоча специфічні культурні конотації можуть відрізнятися, перекладач гарантує, що грайливість, притаманна оригінальній репліці, збережена, що дозволяє гумору резонувати з українською аудиторією.

Розглянемо ще кілька прикладів:

«I'm not superstitious, but I am a little stitious.» – «Я не марновірний, але... Я дещо вірний.» У цьому прикладі в українському перекладі збережено гумористичну гру слів, пов'язану зі словом "stitious". Перекладач творчо адаптував каламбур до українського контексту, забезпечивши збереження гумору та врахувавши лінгвістичні нюанси.

«I declare bankruptcy!» – «Я оголошую банкрутство!» Цей приклад демонструє пряме та ефективне збереження гумору. В українському перекладі збережено комедійний ефект раптової заяви персонажа, завдяки чому момент, що викликає сміх, залишається недоторканим і однаково кумедним.

«– What is that? Its your birthday. – It's a statement of fact. – Not even an exclamation point. – This is more professional. It's not like she discovered a cure for cancer.» І переклад: *«– Що це таке? – Констатація факту. – Навіть без знаку оклику? – Так професійніше. Не те що вона винайшла ліки від раку.»* Український переклад ефективно зберігає гумор оригінального діалогу, зберігаючи тон та дотепність. Перекладач вдало передав небагатослівність і контраст між буденним і перебільшено професійним, забезпечуючи збереження комедійного ефекту для української аудиторії. Зокрема, використання «констатації факту» передає сухий і фактологічний тон оригінальної репліки, а порівняння з відкриттям ліків від раку гумористично перебільшене, демонструючи небагатослівний стиль персонажа.

Яскравим прикладом є розмова між Ґейбом і Тобі: *«– Do you know her last name yet? – Toby, I'm gonna tell you her last name tomorrow, because she's gonna be screaming it tonight. – She's gonna be screaming her own last name?»* та її переклад: *«– Ти вже знаєш її прізвище? – Тобі, це я скажу тобі завтра, бо вона його*

викрикуватиме сьогодні вночі. – Буде викрикувати власне прізвище?». Завдяки майстерності перекладача, гумор збережений шляхом майже дослівного перекладу оригінального жарту. Перекладач демонструє розуміння нюансів гумору та важливість збереження цього гумору для цільової аудиторії.

Ще одним прикладом збереження гумору є діалог між Джимом та Крідом: *«– I want to set you up with my daughter. – Oh, I'm engaged to Pam. – I thought you were gay. – Why would you want to set me up with your daughter? – I don't know.»* І його переклад: *«– Я хотів звести тебе з дочкою. – О, я заручений з Пам. – Я думав ти ґей. – Нащо тоді зводити мене з дочкою?»* Гумор в оригіналі походить від нерозуміння, створеною помилковим припущенням персонажа про сексуальну орієнтацію Джима. В українському перекладі гумор ефективно збережено, зберігши структуру та дотепність оригінальних реплік. Перекладач вміло адаптує концепцію персонажа, який вважає Джима ґеєм, і його розгубленість, коли він пропонує познайомити його з донькою.

Наступним методом перекладу гумору, який ми розглянемо буде метод перекладу гумору на основі еквівалентів. Цей метод стратегічно використано для передачі комедійного задуму за допомогою культурно релевантних відсилань. Цей підхід передбачає заміну жартів, ідіом або культурних відсилань їхніми українськими відповідниками, щоб забезпечити ефективний резонанс гумору. Його застосовують також доволі часто, і він слугує цінним інструментом для перекладачів у подоланні мовних та культурних розривів. Визначаючи еквіваленти, які викликають подібний комічний ефект у цільовій мові, цей метод підвищує доступність гумору для української аудиторії, сприяючи безперешкодному та приємному перегляду.

Розглянемо наступний приклад: *«Guess what? I have flaws. What are they? Oh, I don't know. I sing in the shower. Sometimes I spend too much time volunteering. Occasionally, I'll hit somebody with my car, so sue me.»* та його переклад: *«Ви не повірите. У мене є недоліки. Які саме? Навіть не знаю. Я співаю в душі. Іноді витрачаю купу часу на волонтерство. Рідше, збиваю когось машиною. Засудіть мене.»* Перекладачі використовують українські еквіваленти для недоліків

персонажа, гарантуючи, що гумор, викликаний абсурдністю зізнань, буде збережений у перекладі.

Наведемо ще один приклад: *«Would I rather be feared or loved? Easy. Both. I want people to be afraid of how much they love me.»* та його переклад *«Що я оберу: щоб мене боялись чи любили? І те і інше. Я хочу, щоб люди боялися того, як сильно вони мене люблять»* У цьому прикладі в українському перекладі подано еквіваленти *feared (боялись)* та *loved (любили)*, які передають суть гумористичного прагнення персонажа до балансу між страхом і любов'ю. Перекладачі досягають гумору, вміло адаптуючи поняття балансування між страхом і любов'ю до культурно релевантних виразів в українській мові. Підібрані еквіваленти відповідають комічному прагненню персонажа поєднати обидва почуття, забезпечуючи незмінність кульмінації для української аудиторії.

Третій метод перекладу гумору, який ми розглянемо – метод заміщення при перекладі гумору. Метод заміни при перекладі гумору для української аудиторії передбачає заміну культурно специфічних посилань, ідіом чи жартів на аналогічні елементи, знайомі цільовій культурі. Ефективність залежить від здатності перекладача безперешкодно інтегрувати заміни, які викликають подібний гумористичний ефект. Завдяки стратегічному вибору замін, які резонують з українським культурним контекстом, цей метод гарантує, що гумор залишається актуальним і доступним. Успіх полягає у влучному підборі перекладачами замін, що дозволяє українській аудиторії пережити ті самі сміховинні моменти, що й англомовній, незважаючи на мовні та культурні розбіжності.

Яскравим прикладом слугує наступне речення: *«– Did you see Saw? – Of course I seesaw. Mose and I seesaw all the time.»* та його переклад *«– Ти бачив Пилу? – Звісно ж, я бачив пилу, ми з Моузом весь час щось пиляємо.»* Оригінальний рядок містить гру слів *«saw»* як назви фільму та дієслова, і гумор полягає в подвійному сенсі. У перекладі перекладачі використали метод заміни, замінивши англійську гру слів на аналогічну українську. Слово *«пилу»* в

українському перекладі працює як гра слів *«пила»* та *«пиляємо» (ріжемо)* в контексті використання пилки.

Ще одним яскравим прикладом є наступний діалог: *«– I could get a fish for a five cent worm. – You're paying way too much for worms man. Who's your worm guy?»* та його переклад *«– Мені риба обходиться в п'ятицентового черв'ячка. – Ти забагато платиш за черв'яків, хто твій дилер?»* У перекладі перекладачі вдало замінили словосполучення *«worm guy»* релевантним еквівалентом. Термін *«дилер»* в українському перекладі слугує заміною *«черв'ячного хлопця»,* передаючи суть жарту у спосіб, що резонує з мовним та культурним контекстом цільової аудиторії. Цей метод демонструє адаптивність гумору через заміну, гарантуючи, що перекладена версія зберігає комедійний ефект, беручи до уваги мовні та культурні відмінності.

Останнім методом перекладу гумору, який ми детальніше розглянемо безпосередньо на прикладах з комедійного серіалу «The Office» буде метод адаптації гумору. Він використовується для модифікації жартів, культурних відсилань або каламбурів з мови оригіналу, щоб вони органічно вписувалися в мовний і культурний контекст мови перекладу. Він особливо ефективний, коли йдеться про культурно-специфічні жарти або посилання, які можуть не мати прямих еквівалентів у мові перекладу. Успіх цього методу полягає в тому, що перекладачам вдається зберегти суть жарту, адаптувавши його до мовних і культурних нюансів аудиторії. Хоча цей метод, як і попередній, мають спільну мету - зберегти гумор у перекладі, метод заміни зазвичай передбачає заміни на рівні слів, тоді як метод адаптації може передбачати ширші модифікації жарту або посилання для забезпечення культурної релевантності.

Розглянемо наступний, досить цікавий приклад: *«– I've been meaning to ask you one question. Does the carpet match the drapes? – Oh my God! That's horrifying. A horrible, horrible person.»* та його переклад *«Я давно хотів тебе запитати: вона внизу волосся теж фарбує? – О, Господи, це жахливо. Страшно. Жахлива людина.»* В оригіналі репліка обігрує розмовний вислів *«Does the carpet match the drapes?»*, який стосується кольору чийогось волосся на голові та

лобкового волосся. В українському перекладі гумор ефективно адаптовано шляхом заміни культурно-специфічної фрази на більш пряме та культурно релевантне питання про фарбування волосся. Адаптація зберігає суть жарту, роблячи його придатним і зрозумілим для української аудиторії. Не адаптувавши цей жарт, українська аудиторія його б навряд чи зрозуміла. Відповідь також відображає адаптований характер гумору, підкреслюючи жахливість запитання у спосіб, що відповідає українським культурним нормам. Ця адаптація демонструє майстерність перекладача у пристосуванні гумору до мовних і культурних нюансів цільової аудиторії.

Ще один приклад адаптації гумору можна спостерігати у наступній ж відповіді Майкла: *«No, absolutely. Under this regime, it will not leave this office. [zips his lips] Like that.»* та його переклад *«Так, звичайно. При цьому режимі інформація не вийде з мого кабінету. Рот на замку.»* І навпаки, іноді, як у цьому прикладі, може статися так, що мова перекладу має багатший словниковий запас ніж в мова оригіналу. У той час як оригінальний звук залишається простим жестом, субтитри супроводжують цей рух словами «Рот на замку» - словами, що передають цей простий жест, а також додають нотку гумору. Перекладач міг би обмежитися дослівним перекладом, адже зображення надає глядачам необхідну інформацію для розуміння того, що відбувається, але, додавши ці слова, перекладач значно збагатив переклад.

Цей приклад демонструє, як перекладачі можуть творчо адаптувати гумор до мовних і культурних особливостей цільової аудиторії, роблячи контент зрозумілим і приємним для українських глядачів.

Наступний приклад: *«Attention on Dundler Mifflin employees, please we have a meeting in the conference room ASAP»* та його переклад *«До уваги усіх працівників Дандер Міффлін, загальні збори у конференц-залі, терміново!»*.

Іноді, у мова перекладу може не мати такого розмаїття, як мова оригіналу. У цьому випадку використання *«ASAP»* допомагає описати особистість Майкла, який, незважаючи на те, що він бос, завжди намагається виглядати сучасним і жартівливим, тому цей термін допомагає визначити його особистість. Коли

перекладачеві доводиться стикатися з цим, він може зіткнутися з проблемою. В українській мові немає точного еквівалента, тому перекладач вирішив просто перекласти значення цього виразу як літературний. Мета передачі повідомлення досягнута, але частина ідентичності персонажа певним чином втрачена.

Ще один приклад: *«– And yeah, Jim this is the time to stop putting Dwight's personal effects into Jell-O. – OK. Dwight, I'm sorry, because I have always been your biggest flan. – Nice. That's the way it is around here. It just kind of goes round and round. – You should've put him in custardy»* та його переклад: *«– Тому, Джим, я попрошу тебе більше не заливати особисті речі Двайта желе. – Добре, Двайт, пробач, насправді я завжди був твоїм найбільшим салатом. – О, це гарно! У нас тут завжди так: жарти ходять і ходять колами. – Так, треба оголосити йому сувору банану.»* Цей приклад демонструє ефективність методу адаптації гумору, зокрема, при перекладі каламбурів, пов'язаних з десертами, яких тут багато. В оригіналі є каламбури з використанням слів *Jell-O, flan* та *custardy*, які є десертами. Гумор полягає в грі слів, пов'язаних з продуктами харчування.

В українському перекладі перекладачі адаптували гумор, замінивши специфічні десерти на інші, культурно релевантні. Наприклад, *«Jell-O»* перекладено як *«желе»* - десерт на основі желатину, а *«flan»* гумористично замінено на *«салат»*. Останній каламбур з «*custardy*» замінено на *«сувору банану»*. Ця адаптація забезпечує збереження суті гумору, пов'язаного з їжею, використовуючи культурно відповідні замінники, які, ймовірно, будуть резонувати з українською аудиторією. Це розумний спосіб адаптувати специфічні для мови жарти, зберігаючи при цьому грайливий дух оригінальних реплік.

Ще одним цікавим прикладом є назва творчої листівки, яку зробив Майкл для колеги Мередіт на її день народження: *«That is Meredith, the birthday girl. And this... is Meredith's card. Happy Bird-Day»* та переклад: *«Це Мередіт, наша іменинниця. А це... листівка Мередіт. З днем воронародження.»* Іноді, як ми бачимо тут, варто витратити кілька хвилин, щоб придумати дотепний каламбур, тому що сцена цього заслуговує. На мою думку, перекладач не помилився з цим

висловом, оскільки дослівний переклад *«З Днем птахів!»* повністю знищив би необхідну нотку гумору. З іншого боку, іншим прийнятним варіантом могла б бути будь-яка інша дотепна фраза, яку ми можемо побачити у вітальних листівках, навіть якщо вона зовсім не схожа на ту, яку ми бачимо в перекладі.

Отже, проаналізувавши випадки застосування різних методів перекладу гумору, ми знайшли 100 випадків. Ми впевнені, що цих випадків набагато більше, адже ми оглянули лише декілька серій. Ми з'ясували, що найчастішим методом перекладу гумору є збереження гумору оригіналу – 35%. Найменш вживаним методом перекладу гумору – метод заміщення гумору – 15%. Також доволі частим методом перекладу є адаптація гумору – 30%. В таблиці *3.2.1. Використання методів перекладу гумору* наведено висновки з аналізу використаних методів забезпечення компресії.

Таблиця 3.2.1.

Використання методів перекладу гумору

Метод перекладу гумору	К-сть випадків	Відсоток використання (%)
Збереження гумору оригіналу	35	35%
Адаптація гумору	30	30%
Переклад гумору на основі еквівалентів	20	20%
Заміщення при перекладі гумору	15	15%
Всього	100	100%

Переклад гумору в серіалі «Офіс» з англійської на українську мову – це складний процес, який передбачає застосування різних методів, щоб гумористична суть резонувала з цільовою аудиторією. У нашому аналізі ми розглянули чотири основні методи: збереження гумору оригіналу, адаптація гумору, переклад гумору на основі еквівалентів та метод заміщення при перекладі гумору.

Метод збереження гумору оригіналу виявився найпоширенішим прийомом, що становить значну частину проаналізованих випадків. Цей метод

демонструє майстерність перекладачів у збереженні суті оригінальних жартів, забезпечуючи при цьому культурну релевантність для українського глядача. За ним слідує адаптація гумору, яка демонструє здатність перекладачів творчо адаптувати жарти відповідно до мовних та культурних нюансів.

Переклад гумору на основі еквівалентів займає значну частину, підкреслюючи важливість пошуку мовних еквівалентів, які передають гумор у культурно релевантний спосіб. З іншого боку, метод заміщення, хоч і присутній, але використовується відносно рідше, що свідчить про те, що прямі лінгвістичні заміни можуть бути менш поширеними в перекладі «Офісу».

По суті, різноманітне застосування цих методів перекладу гумору підкреслює складність адаптації гумору. Успіх перекладеного гумору полягає у здатності перекладачів балансувати між лінгвістичною точністю, культурним резонансом та збереженням комедійного шарму серіалу для української аудиторії. Як герої «Офісу» орієнтуються в тонкощах робочого гумору, так і перекладачі вирішують делікатне завдання перенесення цього сміху в нове мовне та культурне середовище.

3.3. Аналіз відтворення сленгу, діалектів та акцентів

Переклад сленгу, діалектів та акцентів представляє унікальний набір викликів і можливостей для аудіовізуального перекладу, оскільки ці мовні особливості несуть у собі культурні та регіональні нюанси, які роблять значний внесок у зображення персонажів та достовірність сюжету. У цьому пункті ми заглибимося в тонкощі перекладу цих мовних елементів, досліджуючи, як перекладачам вдається балансувати на тонкій межі між лінгвістичною точністю та забезпеченням доступності для аудиторії. Сленг, діалекти та акценти є життєво важливими компонентами для характеристики людей, відображення культурного розмаїття та встановлення контекстуальної автентичності оповіді. Розуміння того, як ці елементи передаються в перекладі аудіовізуального контенту, зокрема в контексті «Офісу», дає цінне уявлення про динамічну взаємодію між мовою, культурою та ефективним сторітелінґом. Через аналіз

конкретних прикладів цей пункт має на меті пролити світло на складнощі, пов'язані з відтворенням сленгу, діалектів та акцентів, демонструючи тонкий баланс між лінгвістичною точністю та необхідністю розуміння аудиторією цільової мови [33].

3.3.1. Сленг. Сленг – це динамічна, неформальна та загальновживана лексика будь-якої мови, що характеризується нетрадиційними словами, фразами чи виразами, які часто виникають у певних соціальних групах чи спільнотах. Він слугує лінгвістичним інструментом, за допомогою якого члени групи формують почуття приналежності та спільної ідентичності. Використання сленгу вкорінене в культурному та соціальному контекстах, адаптуючись до змін, що відбуваються з часом, і відображаючи еволюційну природу мови. Сленг використовується з різною метою, зокрема для створення почуття товариства, вираження солідарності та розмежування між своїми і чужими. Його використання може передавати відтінки емоцій, гумору або підривної діяльності, що робить його потужним елементом лінгвістичної творчості та комунікації. В аудіовізуальному контенті включення та переклад сленгу створює труднощі у відтворенні як лінгвістичного, так і культурного вимірів, що вимагає ретельного підходу, аби зберегти бажаний вплив на аудиторію.

«Офіс» надзвичайно багатий на сленгові вирази. Під час аналізу перекладу ми користувалися онлайн словником Urban Dictionary. Urban Dictionary спеціалізується на розкритті сленгових виразів, неологізмів, висловів субкультур та фраз, які відсутні у стандартних словниках. Більшість слів мають кілька визначень і супроводжуються відповідними прикладами. Urban Dictionary допускає включення визначень, які можуть бути расистськими, гомофобними, чи дискримінаційними за статевою ознакою, якщо це визначення лише документує використання таких образливих висловів і само не є образливим. Варто зазначити, що сайт рекомендує редакторам і волонтерам утримуватися від публікації визначень з метою жарту, особистих уподобань, або для опису

сексуального насильства. Отже, розглянемо приклади американського сленгу, взяті із серіалу.

Існує велика кількість сленгових слів для позначення особистості, найпоширенішим словом, яке ми помічали було *«dude»,* тобто *«чувак».* У цьому реченні *«No, dude, no, I was just, listen! Whoa.»* було використано дослівний переклад: *«Та ні, чувак, я просто… Послухай!»*. Використання слова *«dude»* додає розмові неформального та розмовного тону. Переклад *«чувак»*, передає той самий неформальний і дружній тон. *«Чувак»* - це розмовний термін в українській мові, який відповідає англійському. У другому реченні, яке ми помітили *«No, definitely. All right, dude. Awesome. Will do.»* та його переклад *«Так, звичайно. Бувай. Домовилися.»* є упущення слова ***«чувак»,*** що є відхиленням від дослівного перекладу, але це не означає, що він неправильний. По-перше, перекладач навмисно опустив це слово, адже значення вихідного діалогу це не змінить. По-друге, в аудіовізуальному перекладі, особливо для дубляжу або озвучення, вирішальне значення має синхронізація між вимовленими словами та дією на екрані. Перекладачі повинні враховувати не тільки значення слів, але й темп, ритм і загальний хід діалогу. У даному випадку діалог мовою оригіналу промовляється швидко, саме тому практичним рішенням може бути опускання певних слів у перекладі, щоб перекладений діалог вкладався у відведений час і не звучав поспіхом. Найчастіше перекладачі виконують операцію упущення з вигуками, здивуванням та сленгом.

Є й інші приклади такого сленгу, ось наприклад слово ***«bud»*** (або ж ***«buddy»***). Персонажі, особливо ті, що мають більш дружню чи неформальну поведінку, можуть звертатися один до одного ***«bud»*** або ***«buddy»*** (**«друже»,** або «друзяко»). Слугує синонімом до слова ***«friend»***. Наприклад, *«Pam and I are good buddies.»* та переклад *«Ми з Пам – друзяки.»* Перекладач доречно передає неформальний та дружній тон *«buddies»*, використовуючи український еквівалент «друзяки». Цей переклад відповідає задуманому значенню вираження близьких дружніх стосунків між Пам та Джимом. Переклад відповідає стилю серіалу завдяки використанню неформальної мови та виразів для передачі

міжособистісних стосунків, що відповідає тональності «Офісу». Таким чином, вибір перекладачем слова *«друзяки»* є доречним.

Подібним є слово ***«fella»*** у перекладі може виглядати як: ***«друже, хлопець, чоловік»***, термін ***«fella»*** іноді використовується як неформальне звертання до когось: *«Not bad, fellas. You're better than you look.»* та переклад *«Непогано, хлопці. З вигляду не скажеш.»* «Fellas» – це неформальний термін, який зазвичай використовується для невимушеного звернення до групи людей, зокрема друзів або колег. Це розмовний і дружній вираз. Перекладач точно передає неформальний і дружній тон, використовуючи український еквівалент «хлопці», який є культурно доречним в українському мовному контексті, передаючи таке ж відчуття неформальності та товариськості, як і англійське. Переклад відповідає стилю шоу, в якому часто використовується неформальна мова для створення комічного ефекту та відповідного тону.

Ще одним прикладом сленгу для позначення особистості є *«sweet cheeks»*, який Майкл використовує, звертаючись до Раяна: *«Michael: I want you to bring a partner. Ryan: I'll go. Michael: No, sweet cheeks. We need someone who's actually made a sale. Andy, you go.»* та його переклад: *«Майкл: Але візьми когось. Раян: Я хочу. Майкл: Ні, красунчику. Нам потрібен хтось з продажів на місці, Енді, ти поїдеш.»* Отже, у цьому прикладі переклад ефективно передає неформальний і злегка дражливий тон, присутній в оригінальному діалозі. Використання *«красунчику»* як перекладу *«sweet cheeks»* зберігає розмовну та ласкаву атмосферу. Urban Dictionary подає визначення як «прізвисько для людини, яка має гарну зовнішність і приємний характер», хоча від Urban Dictionary є і інші трактування, ось наприклад: «красуня з гарною дупою». Можливо, Майкл хотів злегка образити Раяна (як завжди, у дусі Майкла, «ненароком») і перекладачеві варто було віднайти інший відповідник, але цей термін також є грайливим і зберігає відчуття того, що Майкл звертається до Раяна в дружній, але злегка гумористичній манері. Перекладач вдало передав потрібний тон, адаптувавши сленговий вираз до культурно прийнятного еквівалента в українській мові.

Наступним прикладом використання сленгу є синоніми до слова *«yes»,* а саме *«yeppers»* та *«yeesh»*, які Майкл використовує у телефонній розмові з його дівчиною Джен. «*Jan: All right, well are you gonna take care of this? Michael: Yeppers. Jan: What did I tell you about «yeppers»? Michael: I don't... remember. Jan: I told you not to say it. Do you remember that? Michael: Yeesh...»* та переклад: *«Джен: Розберешся з цим? Майкл: Океюшки. Джен: Що я тобі казала про «океюшки»? Майкл: Не пам'ятаю. Джен: Щоб ти не говорив так, пам'ятаєш? Майкл: Оки-доки...»*. У цьому прикладі використання сленгу сприяє гумору діалогу, демонструючи вигадливий мовний вибір Майкла. Відповідь Майкла "Yeppers", а потім "Okey-doke" відображає його схильність до використання неформальної мови, що додає розмові комедійного відтінку. Перекладач творчо адаптує сленг, зберігаючи неформальний та гумористичний тон, ефективно передаючи розмовний характер оригінального сленгу українською мовою. Використання Майклом сленгу підсилює риси його характеру, зображуючи його як людину, що використовує нетрадиційну і, часто, кумедну мову. Переклад зберігає цю характеристику, підбираючи українські еквіваленти, які передають подібний неформальний тон. Гумористичний ефект як в оригінальній, так і в перекладеній версіях зберігається завдяки використанню розмовних виразів. Це відповідає комедійному стилю серіалу, де вибір мовних засобів, характерних для персонажів, сприяє загальному гумору.

Наступним прикладом є неформальний вираз, сленгове дієслово *«to dish»,* та його переклад *«пліткувати».* Передавати або обмінюватися інформацією про особисте іншої людини. Ситуація наступна: Майкл вирішує взяти жінок з офісу на спеціальну прогулянку. Під час обідньої перерви розв'язується діалог: *«Michael: You're welcome. You're welcome, you're welcome. OK. So, let's dish. Pam: What do you want to dish about? Michael: Anything you guys want...»* та його переклад: *«Майкл: Будь ласка, будь ласка. Добре, то що, попліткуємо? Пам: Про що хочете поговорити? Майкл: Про будь-що...»* Отже, у даному контексті слово *«dish»* вживається неформально для позначення розмови або пліток на різні теми. Це розмовний вираз, який зазвичай використовується в неформальних розмовах.

Перекладач передає неформальний та розмовний тон, використовуючи український еквівалент *«поплiткуємо»*. Цей переклад відповідає ідеї участі у невимушеній розмові або плітках. Такий вибірт є культурно доречним в українському мовному контексті. Переклад відповідає стилю серіалу, де неформальна мова та вирази часто використовуються для гумору та створення невимушеної атмосфери. Таким чином, вибір перекладачем слова *«поплiткуємо»* як еквівалента слова *«dish»* є доречним.

Розглянемо наступний приклад: «Andy: Beer me! Jim: What's that? Andy: Hand me that water. I always say "Beer me." Gets a laugh like a quarter of the time...» і його переклад: *«Енді: Сунь мені! Джим: Що? Енді: Сунь мені воду в руки. Я завжди так кажу. Це мій розривний жарт...»* У цьому прикладі в оригінальному діалозі використано сленговий вираз *«beer me»*, який перекладач переклав українською як *«сунь мені»*. «Beer me» – це неформальний і розмовний спосіб попросити пива, який часто використовується в невимушеному і жартівливому контексті. Перекладач вирішив перекласти *«beer me»* як *«сунь мені»*. Цей переклад передає суть оригінального сленгу, зберігаючи ідею прохання про щось у невимушеній, жартівливій і дещо вульгарній манері. Цей переклад є культурно доречним в українському мовному контексті, оскільки відображає неформальний і дружній спосіб прохання, що відповідає тональності оригінального сленгу. Перекладач вдало зберіг гумор у діалозі, передавши спробу мовця пожартувати фразою *«Це мій розривний жарт»*. Ця адаптація гарантує, що українська аудиторія зрозуміє намір, який стоїть за сленгом. Пояснення, надане Енді щодо використання *«beer me»* як жарту, збережено в перекладі, що дозволяє українській аудиторії зрозуміти комедійний елемент, пов'язаний зі сленговим висловом. Переклад відповідає неформальному та гумористичному стилю «Офісу», забезпечуючи відповідність української адаптації загальному тону серіалу. Таким чином, переклад ефективно передає неформальний, гумористичний характер оригінального сленгу.

У наступному прикладі: *«Michael: Michael Scott Paper Company to see Mr. David Wallace. I believe we're expected. [David and Charles walk out of conference*

room] Well, well, well. How the turntables...» та його перекладі *«Майкл: Паперова компанія Майкла Скотта до Девіда Воллеса. Гадаю нас очікують. [Девід і Чарльз виходять з конференц-залу] Так-так-так. Як все змінилося.»* У цьому прикладі в оригінальному діалозі використано сленговий вираз *«How the turntables».* Перекладач передає його українською як *«Як все змінилося».*

«How the turntables» – це гумористична та розмовна фраза, яку використовує Майкл Скотт у серіалі. Це обігрування виразу «How the tables have turned», але з гумористичним поворотом. Перекладач передає суть сленгового виразу, надаючи український еквівалент, який передає ідею здивування та усвідомлення значної зміни. Перекладена фраза слугує ефективною адаптацією в українському мовному контексті. Вибір фрази є культурно доречним, зберігаючи гумор та несподіванку, закладені в оригінальному вислові. Перекладена версія успішно зберігає гумор, притаманний Майклу Скотту, який використовує оригінальний сленг, забезпечуючи збереження комедійного елементу для українських глядачів. Перекладач творчо адаптував сленговий вираз, щоб передати концепцію помітної зміни обставин, залишаючись вірним комедійному стилю серіалу. Переклад відповідає стилю серіалу, використовуючи гумор і розмовні вирази, зберігаючи відповідність тону «Офісу». Таким чином, вибір перекладача ефективно передає гумор і здивування, закладені в оригінальному сленговому вислові в контексті діалогу серіалу.

Наступним прикладом є використання славнозвісного привітання на початку 2000-х років, зокрема в серії рекламних роликів пива Budweiser. У цій рекламі персонажі піднімали слухавку і вітали один одного перебільшеним і розтягнутим *«Whassup?».* Ця крилата фраза стала широко відомою і використовується в різних контекстах як невимушений спосіб запитати, що відбувається або як у когось справи. Хоча комерційне використання з часом зменшилося, *«whassup»* все ще можна вважати сленговим виразом, який використовується в неформальній обстановці для того, щоб дізнатися, як справи, або розпочати розмову. Перший показ ситкому «Офіс» датується 2005-им роком,

а отже цілком зрозуміло чому герої використовують це привітання у гумористичному контексті у першому, пілотному епізоді. *«Michael: Whassup! Jim: Whassup! I still love that after seven years. Michael: Whassup! Dwight: Whassup!»* та його переклад: *«Майкл: Як воно?! Джим: Як воно?! Цей жарт смішний уже сім років. Майкл: Як воно?! Двайт: Як воно?!»*

У наведеному прикладі сленгове слово *«whassup»* перекладено українською як *«Як воно?»* Переклад передає неформальний та невимушений характер оригінального сленгового виразу. Повторення *«Як воно?!»* зберігає грайливий тон і товариські стосунки між персонажами, подібно до англійського *«Whassup»*. Він ефективно передає привітання, адаптуючи його до культурного та мовного контексту української аудиторії. *«Як воно?»* є культурно прийнятним в українському мовному контексті для передачі неформального привітання. Це звичайний спосіб запитати *«Як справи?»* або *«Як життя?»* у невимушеній манері. Переклад відповідає неформальному та грайливому стилю серіалу *«Офіс»*. Він передає товариськість і гумор, пов'язані з персонажами, що використовують сленгові вирази. Хоча специфічний культурно-історичний контекст рекламних роликів Budweiser може бути не настільки поширений в Україні, переклад однаково передає суть неформального привітання, дозволяючи глядачам зрозуміти ігрову взаємодію персонажів. Таким чином, переклад ефективно адаптує сленг *«Whassup»* до *«Як справи?»*, зберігаючи неформальний, гумористичний тон і водночас забезпечуючи культурну адекватність для української аудиторії.

Отже, переклад сленгу в комедійному серіалі «Офіс» – це захопливе дослідження мовних і культурних нюансів. Використання сленгу слугує засобом гумору, товариських стосунків та розвитку персонажів в оригінальному англійському діалозі. Завдання перекладача не лише лінгвістичне, але й полягає в тому, щоб передати тонкощі неформальної мови, культурні відсилання та стосунки між персонажами. Протягом усього серіалу різноманітні сленгові терміни, такі як «yeppers» – «океюшки», «buddies» – «друзяки» та жартівливі прізвиська на кшталт «sweet cheeks» – «красунчик», майстерно адаптовані до

українського контексту, забезпечуючи достовірну передачу гумору та динаміки персонажів. Успішний переклад сленгу залежить від здатності перекладача збалансувати лінгвістичну точність зі збереженням оригінальної тональності, гарантуючи, що українська аудиторія зможе оцінити комедійні та реляційні аспекти, закладені в цих розмовних виразах. Ця лінгвістична адаптація демонструє складний артистичний підхід до передачі особливостей англійського сленгу в не менш захоплюючій та культурно резонуючій формі українською мовою. Переклад сленгу в серіалі «Офіс» – це не просто лінгвістична передача, а делікатний процес, який передбачає глибоке розуміння персонажів, їхніх стосунків і комедійного тону серіалу. Сленг слугує своєрідним лінгвістичним відбитком, що відрізняє персонажів і сприяє загальному гумору та атмосфері серіалу. Здатність перекладача передати суть цих виразів українською мовою дозволяє глядачам спілкуватися з персонажами на більш інтимному рівні, оцінюючи тонкощі їхніх взаємовідносин. Він відображає динамічну природу мови та майстерність перекладача, який гарантує, що гумор, грайливість та товариськість, закладені в оригінальному сленгу, не втрачаються, а навпаки, плавно переходять у мову перекладу. По суті, успішний переклад сленгу в «Офісі» робить значний внесок у багатство та автентичність глядацького досвіду, долаючи мовні відмінності, щоб викликати сміх і культурний резонанс.

3.3.2. Діалекти та акценти. Діалекти та акценти, багаті на мовне розмаїття, відіграють важливу роль у формуванні культурної та регіональної ідентичності персонажів аудіовізуального контенту. У контексті перекладу передача нюансів діалектів та акцентів стає делікатним завданням, яке передбачає балансування між мовною автентичністю та розумінням аудиторії. Діалекти являють собою варіації лексики, граматики та вимови в межах однієї мови, часто пов'язані з певним географічним або соціальним контекстом. Акценти, з іншого боку, пов'язані з особливостями вимови слів окремими людьми. Обидва елементи додають реалістичності та глибини персонажам оповіді. В аудіовізуальному перекладі завдання полягає в тому, щоб точно передати ці лінгвістичні

особливості, гарантуючи при цьому, що аудиторія, незалежно від її лінгвістичного походження, зможе зрозуміти закладений зміст. У цьому аналізі проаналізуємо декілька цікавих прикладів перекладу діалектів та акцентів, їхній вплив на зображення персонажів і ширші наслідки для міжкультурного розуміння в царині аудіовізуального сторітелінгу.

Щодо гумору, то тут, як правило, певну роль відіграє ксенофобія. Якщо між країнами існує якась ворожнеча, вона буде використана в образливій і дискредитаційній формі, щоб зробити з неї гумор. Не випадково в усіх країнах існує своєрідна "усталена" мова для гумористичних ситуацій, з певним шаблоном, який завжди повторюється і підтримується.

Перше рішення, яке має прийняти перекладач, – це вичерпний аналіз конкретного призначення акцентів, тобто розуміння того, чому і для чого ці акценти були обрані і як вони впливають на сюжет.

Розглянемо наступний приклад: *«Dwight: OK, do me. Something stereotypical so I can get it really quick. Pam: OK, I like your food. Dwight: Outback steakhouse. [Australian accent] I'm Australian, mate!»* та його переклад: *«Двайт: Тепер ти. Якийсь стереотип, щоб я миттєво зрозумів. Пам: Добре, у вас смачна їжа. Двайт: Стейкхаус. Я австралієць!»* У цьому прикладі перекладачеві доводиться мати справу не лише з акцентом, але й з контекстом діалогу. *«Outback steakhouse»* - це відома мережа ресторанів, яка має заклади в США та Австралії. Американська аудиторія зможе зрозуміти це посилання без проблем, але при переході до української аудиторії цей культурний контекст повністю втрачається. Але, все ж, перекладач вирішив не використовувати акценти в українському перекладі, як один із методів боротьби з акцентами в аудіовізуальному перекладі. Цей підхід відомий як *«транслітерація»* або *«акцентно-нейтральний переклад»*, коли перекладач вирішує не відтворювати певний акцент або вимову в цільовій мові. Також це зроблено з наступних причин: 1) використання транслітерації гарантує, що зміст діалогу буде зрозумілим для глядачів, які можуть бути не знайомі з нюансами акценту; 2) деякі акценти тісно пов'язані з певним культурним контекстом, і спроба

відтворити їх цільовою мовою може не знайти відгуку в аудиторії або навіть призвести до неправильної інтерпретації; 3) у сценаріях дубляжу або закадрового озвучення дотримання синхронізації з рухами губ і загальним хронометражем може мати пріоритет над відтворенням акцентів.

Хоча транслітерація усуває специфічний акцент, вона дозволяє зберегти основний зміст і гумор оригінального діалогу. Проблема полягає в тому, щоб знайти баланс, який гарантує, що перекладений контент залишиться культурно прийнятним і доступним для цільової аудиторії.

Наступний приклад, який ми розглянемо – без використання акценту, але з використанням культурного елементу. *«Dwight: Um... Shalom. I'd like to apply for a loan. Pam: That's nice, Dwight.»* та його переклад *«Двайт: Шалом, позичиш мені грошей? Пам: Блискуче, Двайт»*.

У цьому прикладі підхід до перекладу відрізняється від попереднього. Тут Двайт використовує івритське привітання *«шалом»*, і переклад зберігає цей культурний елемент, залишаючи термін в оригінальній формі, не намагаючись транслітерувати або модифікувати його. Рішення залишити *«Шалом»* в оригінальній формі додає діалогу шар культурної автентичності. Оскільки ці дві релігії поширені по всьому світу, можна зберегти акцент і культурну прив'язку, оскільки існує попередній контекст, який підтримує їх як в англійській, так і в іспанській аудиторії. Це зберігає специфічне культурне посилання і дозволяє глядачам розпізнати і оцінити використання іншомовного елементу.

У певних ситуаціях, особливо коли персонажі використовують привітання або фрази з інших мов, збереження цих термінів мовою оригіналу є одним з правильних підходів. Це відображає мультикультурні та різноманітні аспекти використання мови. У перекладі зберігається послідовність у використанні англійської мови в супровідному діалозі, що забезпечує ефективну передачу загального змісту.

У порівнянні з попереднім прикладом, де для передачі австралійського акценту було використано транслітерацію, демонструє гнучкість методів перекладу, заснованих на мовних і культурних елементах, задіяних в

оригінальному діалозі. Головне – зробити вибір, який найкраще слугуватиме загальному розумінню та сприйняттю змісту цільовою мовою.

Наступний приклад, який ми проаналізуємо у серії, в якій Майкл вивчає іспанську мову. Саме тому цей приклад є доволі цікавим для аналізу його перекладу та відтворення актором озвучення. *«Michael: Buenos dias, Erin. Erin: Buenos dias, Miguel. Erin: [phone rings] Hello, Dunder-Mifflin. Michael: No, no, no, no. Solamente en espanol, por favor.»* та переклад: *«Майкл: - Буенос діас, Ерон. Ерен: - Буенос діас, Мігель. Вітаю, Дандер Міффлін. Майкл: Ні-ні-ні. Соламенте ен Еспаньйол, пор фавор.»* Початок серії, Майкл вітається з Ерін іспанською мовою з впізнаваним іспанським акцентом. Ерін відповідає йому тим же, зберігаючи грайливе використання акцентів. Персонажі переходять на іспанську як частину комедійного сценарію. Використання іспанської мови та відповідних акцентів використовується для комедійного ефекту. Це відображає намагання Майкла створити культурно різноманітну або *«екзотичну»* атмосферу в офісі, що відповідає часто помилковим спробам його персонажа до інклюзивності.

У перекладі актор зберігає іспанський акцент, підкреслюючи ігровий характер сцени. Таке рішення гарантує, що гумор, отриманий завдяки використанню акценту, не буде втрачений у перекладі. Використання персонажами іспанського акценту додає елементу автентичності до зображення сцени. Загалом, переклад належним чином передає грайливе використання іспанського акценту в оригінальній сцені.

Цей приклад відповідає усталеному комедійному стилю серіалу. Як і в попередніх прикладах, де персонажі використовують характерні акценти, у цій сцені використовується культурна грайливість заради гумору. Іспанські акценти додають автентичності взаємодії, підкреслюючи комедійні спроби Майкла створити різноманітність на робочому місці. У перекладі письмова форма зберегла іспанські акценти, завдяки чому гумор, породжений мовною грою персонажів, ефективно передається обома мовами. Загалом, цей приклад ілюструє послідовне використання гумору, пов'язаного з мовою, що додає до різноманітних мовних елементів, які характеризують «Офіс».

Розглянемо наступний приклад: *«Kelly: Like one time, I said I was Bridget Jones, [in an English accent] and I talked like this for the whole conversation! Kevin: Oh! Can I be [horrible Australian accent] Australian, mate? Kelly: [in accent] Absolutely! Kevin: [in accent] 'ello, mate! Kelly: [in accent] I like ice cream! I need a boyfriend. Kevin: [in accent] I like ice cream too, mate. Alligators and dingo babies.»* та його переклад: *«Келлі: Одного разу я сказала, що я Бріджит Джонс. [з англійським акцентом] І я розмовляла з британським акцентом. Кевін: Я можу бути австралійцем, [жахливий австралійський акцент] друже? Келлі: [з акцентом] Звісно. Кевін: [з акцентом] Привіт, друже. Келлі: [з акцентом] Люблю морозиво, хочу мати хлопця. Кевін: [з акцентом] Я люблю морозиво, друже. Алігатори, цуценята дінго.»* У цьому прикладі персонажі «Офісу» грайливо експериментують з різними акцентами, додаючи сцені гумористичного ефекту. Келлі починає жартівливий діалог, розповідаючи про минулий випадок, коли вона імітувала Бріджит Джонс з британським акцентом. Кевін приєднується, пропонуючи австралійський акцент, що призводить до жартівливого обміну думками. Персонажі навмисно перебільшують акценти задля комедійного ефекту. Спроба Келлі зімітувати британський акцент і комічно поганий австралійський акцент Кевіна сприяють створенню безтурботної та гумористичної атмосфери. У перекладі актор, який озвучує Келлі, зберігає концепцію розмови з акцентом. Аналогічно, актор, який озвучує Кевіна також намагався змінити акцент голосу. Таким чином, в українському перекладі передано жартівливе використання акцентів. Включення культурних відсилань, таких як Бріджит Джонс для британського акценту та австралійські елементи для спроби Кевіна, додає гумору автентичності. Це відображає обізнаність персонажів з поп-культурою та їхнє гумористичне ставлення до акцентів. Загалом, цей приклад демонструє, як акценти, використані в жартівливій і перебільшеній манері, сприяють комедійній динаміці сцени. Переклад вдало зберігає концепцію акцентів для української аудиторії.

Наступний приклад: «*Michael: [Voice raised, Indian accent] Kelly, how are you? Kelly: I just had the longest meeting. Michael: Oh! Welcome to my convenience*

store. Would you like some googi googi? I have some very delicious googi, googi, only 99 cents plus tax. Try my googi, googi.» та його переклад: *«Майкл: [Голос підвищений] Келлі, як ти є? Келлі: Зустріч дуже затяглася. Майкл: О, вітаю в моїй чудовій крамниця. Ти хотіти печивка? У мене є дуже смачне печивко. Усього 99 центів без податків. Скуштуй моє печивко.»* У цій сцені Майкл Скотт намагається імітувати індійський акцент для гумористичного ефекту, використовуючи стереотипні вирази. Переклад зберігає комедійний елемент, адаптуючи мовний та культурний контекст для української аудиторії. Спроба Майкла зімітувати індійський акцент має бути гумористичною, але вона також підкреслює недоречність і стереотипність таких імітацій. Сцена сатирично висміює культурну нечутливість. В українському перекладі актор не намагається імітувати індійський акцент, натомість використовує інший акцент для комічного ефекту. Такий підхід визнає чутливість імітації специфічних акцентів і адаптує гумор до мовного та культурного контексту української аудиторії. Сцена завершується тим, що Келлі дає Майклу ляпаса, додаючи елемент фізичної комедії. Фізичні жести та реакції часто зберігаються в перекладі, коли вони сприяють загальному комедійному ефекту. Загалом, переклад враховує культурні та мовні відмінності, зберігаючи гумор та сатиричність оригінальної сцени.

Отже, аналіз діалектів та акцентів у перекладі «Офісу» свідчить про свідомий і тонкий підхід до лінгвістичних елементів для створення комедійного ефекту. Хоча в серіалі не дуже широко досліджуються окремі регіональні діалекти, він стратегічно використовує акценти та мовленнєві патерни, щоб охарактеризувати його різноманітний акторський склад. Приклади демонструють, як акценти, чи то іспанські, чи то австралійські, та різні стилі мовлення сприяють достовірності гумору у спілкуванні персонажів. Процес перекладу успішно зберігає ці лінгвістичні нюанси, гарантуючи, що гумор, зумовлений акцентами, ефективно передається обома мовами. «Офіс» чудово використовує діалекти та акценти як невід'ємні компоненти розвитку персонажів і ситуативного комізму, додаючи багатства загальному мовному полотну

серіалу. Крім того, використання діалектів та акцентів у "Офісі" не лише слугує джерелом гумору, але й сприяє розкриттю ширшої теми різноманітності та динаміки робочого місця. Такі персонажі, як Майкл Скотт, Джим Гелперт, Двайт Шрут, Ерін Геннон, Келлі Капур використовують лінгвістичну грайливість, щоб орієнтуватися в культурних обмінах в офісному середовищі, що відображає сатиричний погляд серіалу на корпоративну культуру. Включення британського, німецького та іспанського акценту, специфічних для Скрентона мовних патернів посилює достовірність персонажів, роблячи їх більш достовірними та такими, що запам'ятовуються. Успішний переклад цих мовних нюансів гарантує, що гумор і культурні відсилання, закладені в оригінальному діалозі, будуть ефективно передані аудиторії в різних мовних і культурних контекстах. Загалом, стратегічне включення діалектів та акцентів додає глибини зображенням персонажів, сприяючи більш глибокому зануренню та розважальному перегляду.

ВИСНОВКИ

У нашому дослідженні був проведений вибірковий аналіз субтитрів 1-9 сезонів серіалу «Офіс» та застосованих перекладацьких методів та стратегій для досягнення доречного та адекватного перекладу.

Метою цієї роботи є дослідити ефективність перекладу субтитрів як засобу посередництва мови та культури, зокрема в контексті гумору; методи, які використовують перекладачі для передачі гумору та його збереження; а також вплив цих перекладів на загальний досвід глядача. З огляду на все вищезазначене, можемо зробити наступні висновки.

1) Теоретично досліджуючи аудіовізуальний переклад, ми заглибилися в багатогранну сферу аудіовізуального контенту та його лінгвістичної трансформації. Наше дослідження охоплювало всебічне розуміння різних типів аудіовізуального перекладу, розкриваючи складні шари, пов'язані з передачею сенсу через різні засоби масової інформації. Нами визначені таки види аудіовізуального перекладу як: субтитри, дубляж, синхронізація та закадровий переклад. Ми ретельно вивчили теоретичні принципи, що лежать в основі субтитрування, дослідили концепції та особливості, важливі для цієї форми перекладу, адже саме її розглядатимемо та аналізуватимемо в подальшому. Фундамент, закладений у цьому розділі, забезпечує надійну основу для розуміння наступних розділів, ґрунтуючи наше дослідження на фундаментальних принципах аудіовізуального перекладу.

2) Теоретичне дослідження субтитрів як окремої форми аудіовізуального перекладу дало цінну інформацію про його унікальні характеристики, переваги та виклики. Субтитрування вирізняється з-поміж інших способів аудіовізуального перекладу завдяки своїй здатності охопити глобальну аудиторію, зберігаючи при цьому цілісність оригінальної звукової доріжки. Його перевага полягає в дотриманні балансу між передачею мовних нюансів і збереженням візуальних і звукових елементів вихідного контенту. Однак цей метод не позбавлений технічних і контекстуальних обмежень. Лаконічність

субтитрів вимагає ретельного підбору слів, щоб передати суть діалогу в рамках часових і просторових обмежень. Технічні виклики, такі як швидкість читання та синхронізація зі звуком, вимагають ретельної взаємодії між лінгвістичною точністю та візуальною гармонією. Дотримання правил створення якісних субтитрів додає ще один рівень складності. Досягнення оптимального досвіду перегляду передбачає дотримання стандартів, які регулюють розмір шрифту, тривалість і розриви рядків, забезпечуючи бездоганну інтеграцію з аудіовізуальним контентом. Взаємодія лінгвістичних, технічних і контекстуальних міркувань формує мистецтво субтитрування, роблячи його нюансованою та динамічною сферою в аудіовізуальному перекладі.

3) Роль субтитрів у мовному посередництві виходить далеко за межі простого перекладу слів; вони слугують важливим мостом, що з'єднує різні мовні та культурні контексти. Субтитри діють як мовні посередники, полегшуючи передачу сенсу через мовні бар'єри, зберігаючи автентичність оригінального діалогу. Таке посередництво особливо важливе в умовах глобалізації споживання аудіовізуального контенту. Це не лише лінгвістичний переклад, а й делікатне поводження з культурними нюансами, ідіомами та референціями. Перекладачі повинні орієнтуватися в складній взаємодії між мовами та культурами, щоб точно передати задуманий зміст, враховуючи мовне та культурне середовище цільової аудиторії. Крім того, субтитрування відіграє ключову роль у покращенні вивчення мови. Вони надають глядачам унікальну можливість спілкуватися іноземною мовою в реальному контексті, покращуючи мовні навички завдяки використанню розмовних виразів, різноманітних акцентів та лінгвістичного розмаїття. У цьому сенсі субтитри стають цінним інструментом для освітніх цілей, сприяючи досягненню ширших цілей вивчення мови. Візуальні та слухові елементи субтитрів також сприяють їхній ролі в мовному посередництві. Синхронізація субтитрів зі звуковим супроводом забезпечує гармонійну інтеграцію тексту та візуального ряду, покращуючи загальне враження від перегляду. Як багатогранний процес, субтитрування стає

стрижнем у глобальному поширенні аудіовізуального контенту, сприяючи міжкультурному взаєморозумінню та лінгвістичному сприйняттю.

4) Переклад субтитрів охоплює різні методи та стратегії, які пристосовані для ефективної передачі змісту в аудіовізуальному контексті. Прямий переклад зберігає тісну відповідність між вимовленими словами та письмовою формою, підкреслюючи точність. Вільний переклад пропонує гнучкість для творчої адаптації, щоб передати суть, а не буквальне значення. Адаптований переклад модифікує зміст відповідно до культурного контексту цільової аудиторії, що має вирішальне значення для передачі гумору та нюансів висловлювань. Кожен метод відповідає конкретним потребам, балансуючи між лінгвістичною точністю та культурною релевантністю.

5) Занурюючись у складний світ перекладу гумору, важливо застосовувати багатогранний підхід, щоб передати нюанси комічного вираження, незважаючи на мовні кордони. Збереження гумору оригіналу передбачає прискіпливу увагу до вихідного матеріалу, що гарантує, що перекладена версія не лише передає буквальний зміст, але й коротко демонструє дотепність. Цей метод підкреслює вірність першоджерелу, маючи на меті викликати сміх у цільової аудиторії, подібно до глядачів оригіналу. На противагу цьому, переклад гумору на основі еквівалентів вирішує проблему культурних розбіжностей. Він прагне визначити культурно резонуючі альтернативи, що дозволяє гумору подолати мовні відмінності та зачепити почуття аудиторії. Метод заміщення вводить лінгвістичну гру, яка виходить за рамки простого перекладу. Використовуючи каламбури, гру слів або хитромудрі лінгвістичні маневри, цей метод має на меті відтворити гумор таким чином, щоб він відповідав мовним нюансам цільової мови. Водночас метод адаптації визнає культурну специфіку гумору, розуміючи, що певні жарти можуть не дуже вдало переходити з однієї культури в іншу. У цьому випадку вносяться зміни, щоб привести жарт у відповідність до культурних особливостей і чутливості цільової аудиторії. По суті, ці методи являють собою динамічний набір інструментів для перекладу гумору, кожен з яких пропонує свої власні стратегії для забезпечення

того, щоб якості оригіналу, які викликають сміх, не були втрачені в перекладі. Вони підкреслюють важливість не лише лінгвістичної точності, але й глибокого розуміння культурного контексту в прагненні передати гумор через мовні та культурні кордони.

6) У сфері субтитрування явище компресії постає як життєво важливий інструмент, що допомагає долати обмеження обмеженого екранного простору та часові рамки. Розмаїття стратегій компресії – від упущення та спрощення до конденсації та абревіації – відображає багатогранну природу цієї лінгвістичної економії. Перефразування стає ключовим засобом досягнення компресії, дозволяючи зберегти зміст і водночас адаптуватися до стислого формату субтитрів. Більше того, тонкий процес розстановки пріоритетів гарантує, що найважливіша інформація буде передана навіть в умовах жорстких обмежень. Методи компресії різноманітні, що демонструє винахідливість перекладачів у вирішенні лінгвістичних і часових проблем. Вилучення присвійних займенників впорядковує речення, а вилучення формального додатка «one» сприяє лаконічності. Заміна підрядного речення дієприслівниковим зворотом або лаконічним словосполученням сприяє компресії, демонструючи адаптивність мови. Об'єднання речень стає мистецтвом, забезпечуючи ефективний засіб економії мовного вираження. Компресія далі розгортається через управління лінгвістичними особливостями. Розбіжності у позначенні реальної можливості та пасивності/активності в українській та англійській мовах спонукають до ретельного розгляду для досягнення бездоганної компресії. Вилучення частин присудка, заміна англійських складних прикметників українськими еквівалентами, вилучення інфінітивів у сукупності сприяють процесу компресії. Використання абстрактних займенників на -ання/ -ення як просунутої техніки, підкреслює вправність перекладача в орієнтуванні в мовних тонкощах компресії. Ретельне вилучення допоміжних дієслів «do» і широких за значенням слів, таких як «thing», відображає стратегічний підхід до економії мови зі збереженням сенсу. Методи компресії, застосовані в субтитруванні, підкреслюють творчий

лінгвістичний досвід, необхідний для ефективного ущільнення змісту без шкоди для ясності та зв'язності.

7) Під час аналізу випадків застосування різних методів компресії у гумористичному серіалі «Офіс», ми знайшли 250 випадків. Ми з'ясували, що найчастішим методом досягнення компресії є вилучення допоміжного дієслова «do», всього 30 випадків, або ж 12%. Також доволі частими методами є: розбіжності у позначенні реальної можливості – 10.4%, вилучення інфінітивних означень – 9.6% та вилучення частини присудка – 9.6%. Найменш вживаними методами виявилися: компресія за допомогою абстрактних займенників – 3.6%, заміна підрядного речення словосполученням та заміна прикметниково-займенникового словосполучення – 5.2%. Ми дійшли висновку, що використання компресії в субтитруванні є ефективним способом досягнення точного перекладу і врахування обмежень у просторі та часі.

8) Під час аналізу різних методів перекладу гумору, ми знайшли 100 випадків. Ми впевнені, що цих випадків набагато більше, адже ми оглянули лише декілька серій. Ми з'ясували, що найчастішим методом перекладу гумору є збереження гумору оригіналу – 35%. Найменш вживаним методом перекладу гумору – метод заміщення гумору – 15%. Також доволі частим методом перекладу є адаптація гумору – 30%. Ми дійшли висновку, що використання різних методів перекладу гумору в субтитруванні є ефективним способом досягнення точного, достовірного та адекватного перекладу.

9) Відтворення сленгу, діалектів та акцентів в аудіовізуальному перекладі додає шар складності та багатства до мовного полотна оповіді. Сленг, який часто слугує відображенням сучасного використання мови, додає автентичності діалогам персонажів. Це динамічний мовний інструмент, який еволюціонує разом із суспільними змінами, передаючи дух певної епохи. У «Офісі» використання сленгу сприяє розвитку персонажів, посилюючи відчуття спорідненості та культурного резонансу. Діалекти ще більше підсилюють зображення різноманітних мовних ландшафтів. Це регіональні або соціальні варіації вимови, лексики та граматики. Включення діалектів до перекладу

допомагає зберегти передбачувані нюанси спілкування персонажів. Відтворюючи ці мовні тонкощі, перекладачі гарантують, що культурний контекст залишається недоторканим, поглиблюючи зв'язок глядача з оповіддю. Акценти представляють ще один рівень мовного розмаїття. Вони пропонують звукову репрезентацію походження персонажів, роблячи свій внесок у загальну характеристику. Добре відтворений акцент у перекладі віддзеркалює ефект оригіналу, зберігаючи задуманий гумор або культурне розуміння. У серіалі «Офіс» такі персонажі, як Двайт і Кевін, часто говорять з особливим акцентом, надаючи їхнім взаєминам неповторного колориту. Успішний переклад сленгу, діалектів та акцентів вимагає глибокого розуміння як вихідної, так і цільової культури. Перекладачі виступають у ролі культурних посередників, прагнучи зберегти автентичність оригіналу, водночас гарантуючи, що перекладений контент резонує з цільовою аудиторією. Цей складний танець між лінгвістичною вірністю та культурною адаптацією додає глибини та виміру процесу аудіовізуального перекладу.

На основі отриманих висновків можна стверджувати, що більшість субтитрів до серіалу «Офіс» представляють собою якісний продукт, а їх переклад є адекватним. Проте існують певні дрібниці, які можуть вплинути на комфортне сприйняття аудиторією аналізованих субтитрів. З урахуванням проблем перекладу субтитрів важливе подальше дослідження та вдосконалення аспектів субтитрування для української аудиторії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бідасюк Н. В., Кучман І. М. – Синхронний аудіовізуальний переклад: виклики професії. [Електронний доступ]. Режим доступу: https://cyberleninka.ru/article/n/sinhronniy-audiovizualniy-pereklad-vikliki-profesiyi
2. Карабан В. І., Мейс Дж. – Переклад з української мови на англійську. – Нова Книга – 2003. – [Електронний доступ]. Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/James_Mace/Pereklad_z_ukrainskoi_movy_na_anhliisku_movu/
3. Козуляев, А. В. – «Аудиовизуальный полисемантический перевод как особая форма переводческой деятельности и особенности обучения данному виду перевода». Научный журнал «Царскосельские чтения», 2013, сс. 380-389.
4. Комиссаров, В.Н. Современное переводоведение [Текст] / В.Н. Комиссаров. – М.: Высшая школа, 2002. – 157 с. – [Електронний доступ]. Режим доступу: https://cyberleninka.ru/article/n/audiovizualnyy-polisemanticheskiy-perevod-kak-osobaya-forma-perevodcheskoy-deyatelnosti-i-osobennosti-obucheniya-dannomu-vidu
5. Кулікова А.Є. – Мова і культура. Дублювання як один з основних видів аудіовізуального перекладу: недоліки та переваги: матеріали міжнар. науч.-практ. конф. м. Одеса, 2010 р. С. 7. – [Електронний доступ]. Режим доступу: https://sworld.education/index.php/component/content/article/72-linguistics-and-foreign-languages-in-the-world-today/932-kulkova-a-
6. Радецька С. В, Каліщак Т. Т. – Субтитрування як вид аудіовізуального перекладу: переваги та недоліки. Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. – Філологічні науки. – 2016. – Кн. 2. С. 81-84. – [Електронний доступ]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2016_2_17

7. Харченко О.В. – Феномен комічного у комунікативному просторі США : монографія / О.В. Харченко. – К. : МП Леся, 2014. – 463 с. – ISBN 978-966-8126-89-6.
8. Цікава Ідея. Некомерційна аматорська студія озвучення. – [Електронний доступ]. Режим доступу: https://cikava-ideya.top/
9. Attardo Salvatore – "Humorous Texts: A Semantic and Pragmatic Analysis" – Berlin and New York: Mouton de Gruyter, 2001. 238 pp. DM 176 — 2001 – [Електронний доступ]. Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/248451945_Humorous_Texts_A_Semantic_and_Pragmatic_Analysis_Humor_Research_6Salvatore_Attardo_Berlin_and_New_York_Mouton_de_Gruyter_2001_238_pp_DM_176_hb
10. Caimi Annamaria "Audiovisual Translation and Language Learning: The Promotion of Intralingual Subtitles" – Annamaria Caimi, University of Pavia, Italy— 2013. – [Електронний доступ]. Режим доступу: https://www.jostrans.org/issue06/art_caimi.php
11. Chaume, F. – Film Studies and Translation Studies: Two Disciplines at Stake in Audiovisual Translation – Meta: Journal des Traducteurs / Meta: Translators' Journal – 2014 –
12. Chaume F. The turn of audiovisual translation: New audiences and new technologies. *Translation Spaces 2*. 2013. P. 105–123.
13. Chiaro Delia "The Language of Jokes: Analysing Verbal Play" – Routledge, 5. 12. 2006 – Počet stran: 140
14. Cornu, J.-F. – Describing Each Footstep, the Text and Its Translation: Subtitles as a Paratext – Meta: Journal des Traducteurs / Meta: Translators' Journal – 2010
15. Díaz-Cintas J. and Aline Remael – "Audiovisual Translation: Subtitling" – December 2008 – Across Languages and Cultures 9(2):291-299 – [Електронний доступ]. Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/240762787_Jorge_Diaz_Cintas_and_Aline_Remael_Audiovisual_translation_Subtitling

16. Diaz-Cintas J., Anderman G. Audiovisual Translation: Language Transfer on Screen. Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2009. 272 p.
17. Díaz-Cintas J., Kristijan Nikolić, and Kristina Revan – "Audiovisual Translation: Taking Stock" — 2018
18. Díaz Cintas, J., Orero, P., Remael, A. – Media for All 2: Subtitling for the Deaf, Audio Description, and Sign Language – Rodopi – 2007
19. Díaz-Cintas J. – "Subtitling: Technology, Traditions, and New Trends" — New Trends in Audiovisual Translation, Bristol: Multilingual Matters, 1–18. —— (2010)
20. Dries J. – Breaking Eastern Europien Barriers. Sequentia. /– Vol. II (1995). – № 4 June/July/August 95. – 386 p.
21. Freud, Sigmund. Jokes and Their Relation to the Unconscious. Penguin classics, Paperback – June 24, 2003.
22. Gambier, Y. – Textual Strategies in Audiovisual Translation – Perspectives: Studies in Translatology – 2003.
23. Gambier, Yves, and Henrik Gottlieb. "Multimedia, Multilingua, Multi-modality: Guidelines for Audiovisual Translation Research." – John Benjamins Publishing Company, 2001, 298 p.
24. Gile, D., Hansen, G. – Why and How to Investigate the Impact of Various Types of Constraints on Conference Interpretation – Interpreting – 2010 – Link
25. Gottlieb Henrik "Subtitling: Diagonal Translation" – University of Copenhagen, Denmark — 1994, 123p.
26. Gottlieb Henrik – Subtitles, Translation & Idioms – John Benjamins Publishing Company – 2004.
27. Izquierdo Alegría, D. – Cultural Transfer Through Subtitling in the Film The Simpsons Movie – Perspectives: Studies in Translatology – 2016
28. Lavaur, J.-M. – Cultural and Linguistic Duality in Subtitling: A Case Study – Meta: Journal des Traducteurs / Meta: Translators' Journal – 2007
29. Linde, Z., Kay, N. – The Semiotics of Subtitling. – Manchester: St. Jerome Publishing, – 1999.

30. Pavesi Maria – "Towards a Character-Based Approach to Subtitling: The Case of the Sopranos" — 2008
31. Pedersen Jan – "How Is Culture Rendered in Subtitled Texts?"– Institute for Interpreting and Translation Studies, Stockholm University — Amsterdam: Benjamins. – 2005. – [Електронний доступ]. Режим доступу: https://jostrans.org/issue23/art_pedersen.php
32. Pedersen Jan – The Subtitling of Dialogue: The Example of Some French Films – Perspectives: Studies in Translatology – 2005 – [Електронний доступ]. Режим доступу: https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09076760508668965
33. Pérez-González, Luis. "Audiovisual Translation: Theories, Methods and Issues." – 2015
34. Rakhmetova, B. – Translating Humour: Linguistic Devices and Cultural Awareness – World Science – 2017
35. Remael A. Audiovisual translation / A. Remael // Handbook of Translation Studies. – 2010. – V. 1. – P. 12–17.
36. Remael, A., Orero, P. – Media for All: Subtitling for the Deaf, Audio Description, and Sign Language – Rodopi – 2007
37. Remiere N. Reaching a Foreign Audience: Cultural Transfers in Audiovisual Translation, 2003. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.jostrans.org/issue04/art_pettit.php
38. Skłodowka, E. – Humor in Audiovisual Translation: Theoretical Approaches and Empirical Studies – Springer – 2020
39. Taylor-Batty, J. – Translation and Film: A Personal Encounter – Palgrave Macmillan – 2009
40. Taylor Chris – Rewriting the French Revolution: The Subtitling of La Marseillaise in Casablanca – Journal: Tradumàtica: Traducció i Tecnologies de la Informació i la Comunicació – 2004.
41. Vandaele Jeroen "Receptive Multilingualism and Dubbing: The Role of Subtitles" — 2002

42. Zabalbeascoa, P. – Subtitling, In Search of a Theory – Across Languages and Cultures – 2008
43. Zanotti, S., Díaz Cintas, J. – A Blessing or a Curse? The East Wind: Cross-cultural Issues in Subtitling – The Translator – 2006